

Jaarverslag

2019

Nederlandse
Vereniging voor **nvab**
Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	4
Hoofdstuk 1 KLAARSTAAN VOOR ONZE LEDEN	7
VERENIGINGSAANGELEGENHEDEN.....	7
1.1 Ledenaantallen.....	7
PRAKTISCHE DIENSTVERLENING & ONDERSTEUNING	7
1.2 Communicatie	7
1.3 Vraagbaak.....	9
BINDEN & BOEIEN	10
1.4 Dialogo met de leden	10
1.5 BG-dagen.....	12
1.6 Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde (TBV)	12
1.7 Bedrijfsarts worden.....	13
NVAB.....	14
1.8 Personalia.....	14
1.9 Commissies, werkgroepen en kringen van de NVAB	16
Hoofdstuk 2 PAL STAAN VOOR ONZE BEROEPSGROEP Beleid, profilering en positionering	18
BELEID	18
2.1 In het nieuws.....	18
2.2 Maatschappelijke verantwoordelijkheid.....	21
PROFILERING & POSITIONERING.....	22
2.3 Raad van Advies	22
2.4 Overleg stakeholders	22
2.5 KNMG	23
2.6 Overleggroepen SZW	23
2.7 Bedrijfsgezondheidszorg internationaal	24
Hoofdstuk 3 VOOROP GAAN BIJ ONTWIKKELING VAN HET VAK Beroepsinhoudelijke ontwikkelingen	27
RICHTLIJNEN.....	27
3.1 NVAB-richtlijnen.....	27
3.2 Inbreng factor arbeid in richtlijnen van andere zorgprofessionals	29
3.3 Richtlijninnovatie: Projecten Kwaliteitstafel, werkgroep Richtlijnen.....	30
LEIDRADEN, WERKWIJZERS & STANDPUNTEN.....	31
3.4 Ontwikkeling leidraden en werkwijzers	31
ACADEMISERING	32
3.5 Activiteiten bijzonder hoogleraar NVAB – bedrijfsarts Carel Hulshof.....	32
OPLEIDING & ONDERWIJS.....	35
3.6 Onderwijs	35
3.7 Visitatie	36
3.8 Herregistratie	36
SAMENWERKING.....	37
3.9 Arbocuratieve samenwerking (ACS).....	37
3.10 Landelijke Pool Bedrijfsartsen Second Opinion.....	38
Afkortingen	39

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de NVAB over het jaar 2019. Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf en u dit verslag leest, blijkt de wereld er ineens heel anders uit te zien. Het Coronavirus verspreidt zich en overheden en bedrijven nemen maatregelen, de zorg draait overuren, werknemers werken vanuit huis of werknemers zien hun werk, ooit een stabiele factor, plotseling wegvallen. De aandacht die de NVAB vraagt voor de gezondheid van alle werkenden blijkt actueler dan ooit. Als bedrijfsartsen worden we van vele kanten benaderd om mee te denken in de zorg voor werkenden. Het meest praktische voorbeeld is de samenwerking van de bedrijfsartsen met de GGD in het testen van werknemers in de zorg, het onderwijs en wellicht straks op nog meer vakgebieden. Daarnaast verwijzen collega's in de curatieve zorg patiënten uit kwetsbare groepen voor adviezen over werk naar hun bedrijfsarts. Onze eigen zorg gaat op dit moment vooral uit naar collega's in de curatieve zorg binnen en buiten het ziekenhuis die soms onvoldoende praktisch en juridisch beschermd zijn tegen beroepsziekten.

Bovenstaande thema's komen terug in het jaarverslag van de NVAB over 2019. Het zijn thema's waar Vereniging en Stichting NVAB in de vorm van vrijwilligers en de medewerkers van het kwaliteitsbureau zich achter de schermen al jaren voor inzetten.

De huidige crisis en aandacht voor de gezondheid van werkenden levert niet alleen maar positieve geluiden op voor de bedrijfsarts en de arbozorg. Dit is voor het bestuur reden te meer om de eerder ingezette accentverschuiving richting positionering naast kennis en kwaliteitsbeleid voort te zetten. We moeten het belang van beschermen en bevorderen van de gezondheid van werkenden blijven uitdragen. We blijven uitleggen wat de bedrijfsarts kan bijdragen aan de zorg voor werkenden. Eenvoudig gezegd: dat niemand ziek mag worden door zijn werk. En dat gezondheidsproblemen nooit het vanzelfsprekend einde zijn van arbeidsparticipatie. De huidige positionering als privaat gefinancierde zorg onder het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid plaatst ons in een "zorg-vreemde" omgeving. Naast voordelen, zoals de directe betrokkenheid van werkgever en werknemer, heeft het ook nadelen. Het scheiden van een arbo en een curatieve wereld zorgt voor een samenwerkingsvraagstuk. Dat is nog zeker niet opgelost. Het zorgt ook voor taaie vraagstukken op het vlak van de financiering van kennis- en kwaliteitsbeleid voor bedrijfsartsen. In 2019 werden kleine stapjes de goede richting gezet aan de kwaliteitstafel met de opdracht tot het opstellen van een kennisagenda. Van andere initiatieven, zoals het onderzoek naar structurele financiering van kennis- en kwaliteitsbeleid van bedrijfs- en verzekeringsartsen, moet de waarde voor het werkveld nog blijken. Een enorme stap vooruit is de groei van het aantal leden, door de komst van een groot aantal jonge (bedrijfs)artsen, deels aangetrokken via de campagne "bedrijfsarts worden, het betere werk". Ook de jonge (bedrijfs)artsen denken actief mee over de positionering van de bedrijfsgeneeskunde en de toekomst van ons vak.

Lees dit jaarverslag vooral als een kijkje achter de schermen van uw eigen NVAB. Wellicht bent u zelf bij commissies, werkgroepen en kringen betrokken geweest, heeft u de bedrijfsgeneeskundige dagen bezocht of heeft u uw mening kenbaar gemaakt op de extra ledenvergadering over "de Koolmeesbrief" of de "zware beroepen". Namens het bestuur wil ik al onze leden en de medewerkers van het kwaliteitsbureau bedanken voor hun inzet.

Mei 2020

Iris Homeijer
Secretaris Bestuur NVAB

Inleiding

De NVAB is de beroepsvereniging voor bedrijfsartsen met als doel het bevorderen van de arbeids- en bedrijfsgeneeskunde, als wetenschap en als vak. Daarnaast behartigt de NVAB de professionele belangen van haar leden. De [visie, inzichten en doelstellingen voor 2016-2021](#) zijn vastgelegd in het document '[Visie, missie en strategie van de NVAB](#): De bedrijfsarts dokter en adviseur, specialist voor arbeid en gezondheid'.

Visie en missie van de NVAB

De NVAB wil dat alle werkenden kunnen rekenen op goede en toegankelijke arbeidsgerelateerde zorg. Deze zorg richt zich op het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle (potentieel) werkenden en het streven naar verantwoorde arbeidsbelasting en arbeidsomstandigheden ('gezond werk'). Als fundament van de missie hanteren we de grondslagen van de Code of Ethics van de ICOH die ook terugkomen in de 10 NVAB-kernwaarden van de bedrijfsarts.

Doelen

De volgende acht punten staan de komende jaren voorop:

De NVAB:

1. vraagt meer aandacht voor Positieve gezondheid (het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven) en het daarbij passende ICF-model als uitgangspunt voor behandeling, begeleiding en beoordeling van zieke werkenden;
2. zet zich in voor academisering in het vak en wil dat er meer Academische Werkplaatsen Arbeid & Gezondheid op medische faculteiten komen;
3. versterkt de banden met zorgverleners in de eerste en tweede lijn;
4. benadrukt en versterkt de verschillende rollen van de bedrijfsarts: professional met zorgtaken, linking pin & (medisch) adviseur;
5. streeft naar een levensloopdossier met een module arbeid om continuïteit in begeleiding te verbeteren tijdens het werkende leven;
6. zet in op arbovigilantie: zowel het vroegtijdig herkennen van arbeidsrisico's door de bedrijfsarts als een verhoogd risicobewustzijn bij werkgevers;
7. versterkt de samenwerking met andere sociaal-geneeskundige beroepsgroepen, zoals de KAMG en de NVVG om de positionering en professionalisering van het beroep en de samenwerking in de praktijk te versterken;
8. gaat actief aan de slag met signalen uit de beroepsgroep die raken aan maatschappelijke problematiek.

Met dit jaarverslag wil de NVAB laten zien welke prestaties zij in 2019 heeft geleverd en welke resultaten zijn bereikt. Het verslag is ingedeeld naar de drie aandachtsgebieden van de NVAB:

1. Klaarstaan voor onze leden

Praktische dienstverlening & ondersteuning, Binden & boeien

2. Pal staan voor onze beroepsgroep

Beleid, Maatschappelijke profilering, Profilering & positionering van het vak

3. Vooropgaan bij ontwikkeling van het vak

Richtlijnontwikkeling, Academisering, Opleiding & Onderwijs, Arbocuratieve samenwerking

Deze aandachtsgebieden zijn in 2018 verder beschreven, aansluitend bij de versterking van de maatschappelijke pijler van de NVAB. Ook de activiteiten van het Kwaliteitsbureau NVAB (KBN) zijn

verdeeld over deze aandachtsgebieden. Het KBN verzorgt in opdracht en met middelen van de NVAB een groot deel van de voorbereiding en uitvoering van het door het NVAB-bestuur vastgestelde beleid. Dit wordt vooraf in een jaarplan vastgelegd en door het bestuur gemonitord. Daarnaast voert het Kwaliteitsbureau NVAB-projecten uit (zoals de ontwikkeling van richtlijnen) die door externe instanties (o.a. SZW, ZonMw) gesubsidieerd worden. Deze projecten zijn altijd gericht op de realisatie van de missie van de NVAB voor de kwaliteit van de beroepsuitoefening en positionering van de bedrijfsarts. In opdracht van het bestuur vindt ook de coördinatie en uitvoering van het visitatietraject plaats vanuit het Kwaliteitsbureau.

Klaarstaan voor onze leden

1

Leden

Communicatie

Campagnes & projecten

Hoofdstuk 1 KLAARSTAAN VOOR ONZE LEDEN

De NVAB bestaat voor haar leden. Elke dag zetten de bestuurs- en actieve leden zich in voor vereniging, haar leden en het vak. Digitaal of in persoon zijn we graag en veel met elkaar in gesprek, zodat we weten wat er speelt en hoe de leden baat hebben bij de activiteiten van de vereniging. Hieronder staat hoe dat er in 2019 uit zag.

VERENIGINGSAANGELEGENHEDEN

1.1 Ledenaantallen

Per 1-1-2020 heeft de NVAB **1648 leden**.

Leden	1303	(waarvan 515 vrouwen en 788 mannen)
Leden in opleiding	158	(waarvan 100 vrouwen en 58 mannen)
Buitengewone leden	66	(waarvan 27 vrouwen en 39 mannen)
Seniorleden	114	(waarvan 23 vrouwen en 91 mannen)
Ereleden	5	
Bijzondere leden (hoogleraren)	2	

Er waren dit jaar 82 opzeggingen (waarvan 10 in de loop van 2019) en 112 nieuwe leden (waarvan 54 leden in opleiding). In totaal is er een toename van 32 leden. In de meerjarenverwachting die in 2013 werd opgesteld werd nog uitgegaan van een afname van het aantal leden. De toename wordt met name veroorzaakt door een toename van het aantal leden in opleiding, waarbij het aantal is toegenomen van 115 vorig jaar tot 158 dit jaar.

PRAKTISCHE DIENSTVERLENING & ONDERSTEUNING

1.2 Communicatie

De NVAB zet verschillende media in om leden en stakeholders (werkgevers- en werknemersorganisaties, politici en journalisten) te bereiken en op de hoogte te houden: de website, direct mail, maandelijkse ledennieuwsbrief, Twitter en LinkedIn. Voor NV@B Nieuws was 2019 de achtste jaargang. Gemiddeld 9 keer per maand werd een nieuw bericht op de website gepubliceerd, met een totaal van 109. Deze berichten werden aangepast en geschikt gemaakt voor Twitter. De NVAB heeft daar inmiddels bijna 1300 volgers. Wanneer relevant werd het bericht ook gedeeld met de 950 volgers op LinkedIn. De bedrijfspagina werd opgefrist en LinkedIn werd vaker ingezet, met meer interactie, vooral in de vorm van 'likes'. Populaire updates waren de [Bedrijfsarts par excellence](#) (2.939 unieke weergaven), [Psychische problemen](#) (1.401 weergaven) en de verwijzing naar een artikel over de richtlijn 'Conflicten in de werksituatie' (1.322 weergaven). Verdere variëren de weergaven tussen de 200 en de 1000 per post.

Ook de NVAB
volgen op social?

Ga naar [Twitter](#)
en [LinkedIn](#)

Van 17 tot en met 21 juni is in de week van de RI&E extra aandacht gevraagd voor veilig en gezond werken. Bedrijfsartsen zetten zich elke dag in voor werknemer en werkgever om gezond en veilig te kunnen werken en de voorwaarden daarvoor te scheppen. De informatie uit onder meer de RI&E helpt de werkgever te zien wat eventuele risico's zijn en zijn arbobeleid daarop aan te passen.

Richtinggevend daarbij is dat werk de gezondheid en daardoor maatschappelijk functioneren en toekomstig werk niet mag belemmeren.

[Lees meer](#)

Er is aandacht voor Stoptober, de landelijke campagne die mensen in de maand oktober steunt om in oktober te stoppen met roken. Uit eerder onderzoek blijkt dat Stoptober werkt. De meeste deelnemers houden de stopmaand vol en ongeveer de helft rookt ook na drie maanden niet.

[Lees meer](#)

De NVAB is partner van de Week van de Werkstress (11 tot en met 15 november), georganiseerd door OVAL. Doel is het beperken van stress, dit jaar met vergroten van plezier als tegengif. In deze week is elke dag een nieuw inhoudelijk artikel gepubliceerd met een aan werkstress gerelateerd onderwerp.

[Lees meer](#)

In de media

In 2019 werd de NVAB 30 keer benaderd om een reactie te geven op een onderwerp. Wanneer relevant, geeft de NVAB hier graag gehoor aan. Onderwerpen waren onder meer taakdelegatie, kanker en werk, stress, burnout en griep. Vaak doet de voorzitter het woord, waarbij hij vaak gevoed wordt door inhoudelijke deskundigen op zeer specifieke onderwerpen. Ook reageert de NVAB uit eigen beweging op nieuws. Daarnaast werkten we dit jaar mee aan het Nationaal Stresdebat van Omroep Max op 9 juli jl., door een enquête onder leden uit te zetten en mee te denken over de verspreiding van de resultaten.

Zie hoofdstuk 2.1 'In het nieuws'

Communicatiekoers

Vorig jaar zijn de eerste resultaten geboekt met de nieuwe communicatiekoers. Doel is duidelijker naar buiten te treden en de bedrijfsarts te positioneren. De stip op de horizon is dat de NVAB als de autoriteit wordt gezien op het gebied van arbeidsgerelateerde zorg door politiek, pers, professionals, werkgevers en werknemers. Hiervoor is een campagnematige aanpak gekozen die in 2019 van start ging en meer inhoud geeft aan de maatschappelijke belangenbehartiging voor de bedrijfsarts.

'Campagnematig werken aan autoriteit'

We werken hard aan het uitbouwen van de website tot virtueel expertisecentrum en de eerste drie campagnes hebben dit jaar plaatsgevonden. Voor iedere campagne is een thema-pagina ontwikkeld met praktische informatie, hulpmiddelen, veelgestelde vragen en een rubriek 'in de media'. Rondom een campagne wordt actief samenwerking gezocht met bijvoorbeeld patiëntenorganisaties en andere relevante partners.

Thema: taakdelegatie

Over taakdelegatie door de bedrijfsarts bestaan zeer uiteenlopende beelden en verwachtingen. Ook hebben partijen in de praktijk moeite om deze vorm van samenwerken goed te regelen. Daarom publiceerde de NVAB een standpunt dat dit gemakkelijker maakt. Het standpunt is verwerkt in een SZW-Werkwijzer Taakdelegatie. Een bedrijfsarts heeft de mogelijkheid om taken door andere professionals te laten uitvoeren. Maar dit hoort wel zijn eigen, met zorgvuldigheids- en kwaliteitseisen omgeven keuze te zijn. En de bedrijfsarts blijft altijd zélf verantwoordelijk.

[Thema-pagina: Taakdelegatie](#)

Thema: werken met of na kanker

Veel mensen met kanker kunnen werken en willen dat ook graag. Maar ook als je graag wilt, is een passend werkend perspectief vinden vaak niet eenvoudig. De NVAB is ervan overtuigd dat de

bedrijfsarts hierbij het verschil kan maken. Tegelijkertijd zien we dat er nog een wereld te winnen is. Werknemers, werkgevers en zorgverleners weten onvoldoende wat de bedrijfsarts voor hen kan betekenen. Bedrijfsartsen zelf mogen hun rol proactiever oppakken en invullen.

[Thema-pagina Werken met of na kanker](#)

Thema: astma & COPD

Astma en COPD kennen een hoge ziektelast en vormen ernstige bedreigingen voor het werkvermogen. Bij circa 15% van de astma- en COPD-patiënten spelen werkgerelateerde factoren een rol in het ontstaan van de ziekte. Tijd om astma en COPD extra onder de aandacht te brengen bij werknemers én bedrijfsartsen.

[Thema-pagina Astma & COPD](#)

NVAB-project Rookvrije Organisatie

In november startte dit project voor de NVAB. Doel is om bedrijfsartsen ertoe te bewegen dat zij in elk contact (stoppen met) roken ter sprake brengen. Dit moet een bijdrage leveren aan het rookvrij kunnen worden voor de organisatie. Dit houdt namelijk in dat de organisatie geen ruimte of tijd faciliteert om te roken binnen het gebouw of op bedrijfsgrond.

[Projectpagina Rookvrije organisatie](#)

Opfrisbeurt website, nieuwsbrieven en social media

De website is vernieuwd en nu zo ingericht dat onze leden, maar ook werkgevers, werknemers en arbodienstverleners makkelijk hun weg kunnen vinden. Zo is alles wat de NVAB op het gebied van kennis, richtlijnen, belangenbehartiging en ondersteuning te bieden heeft onder handbereik.

De NVAB is van oudsher een maatschappelijk betrokken vereniging, dit is zelfs vastgelegd in onze statuten. We communiceren daarom niet alleen met onze leden, maar ook met andere partijen met wie we bij de inrichting en uitvoering van de bedrijfsgezondheidszorg te maken hebben. Het vernieuwde nvab-online.nl weerspiegelt dit door diverse groepen hun eigen ingang te bieden. Werknemers, werkgevers & dienstverleners en uiteraard ook bedrijfsartsen vinden zo gemakkelijk hun weg naar informatie die specifiek voor hen van belang is.

[Lees meer](#)

Ook de [NVAB-nieuwsbrieven](#) en bedrijfspagina op [LinkedIn](#) (klik op 'follow' om nieuwe updates te ontvangen) zijn in een nieuw jasje gestoken.

1.3 Vraagbaak

De Vraagbaak is sinds 2004 een doorlopende service voor *algemene vakinhoudelijke vragen*, exclusief voor NVAB-leden. Leden kunnen via het besloten deel van de website een contactformulier invullen om de vraag aan de Vraagbaak voor te leggen. Via e-mail worden de ontvangen vragen beantwoord, zo mogelijk binnen een week.

In 2019 beantwoordde de NVAB-Vraagbaak **209 vragen** met een spreiding per maand van 9 tot 24 (in 2018: 198; in 2017: 246; in 2016: 305; in 2015: 281).

NVAB-leden worstelen regelmatig met vragen die te maken hebben met de randvoorwaarden waaronder zij werken. De antwoorden op veel van de gestelde vragen zijn terug te vinden onder de '[Veelgestelde vragen](#)' op de website en vaak ook in de [leidraden](#) en [kennisdocumenten](#).

Onderwerpen die regelmatig terugkomen zijn beroepsgeheim, privacy, AVG, het omgaan met medische gegevens, inrichting en overdracht van het bedrijfsgeneeskundig dossier, taakdelegatie en supervisie.

Opvallend is een verdere toename van vragen over specifieke, individuele casuïstiek die (juridisch) maatwerkadvies behoeven. Die vragen kunnen **niet** door de Vraagbaak in behandeling worden genomen. Leden worden in die situatie gewezen op de opties van intercollegiaal overleg en/of ondersteuning door gespecialiseerde juridische dienstverleners.

BINDEN & BOEIEN

1.4 Dialoog met de leden

Algemene Ledenvergaderingen

Ook dit jaar zijn twee ALV's georganiseerd. ALV's vinden plaats op de 1^e donderdag van april en november. Naast het bespreken van financiële stukken en bestuurswisselingen kwamen andere relevante onderwerpen aan bod.

Tijdens de *voorjaarsvergadering* van 4 april zijn de drie speerpunten voor 2019 'Klaarstaan voor onze leden, Pal staan voor de beroepsgroep en Vooropgaan bij ontwikkeling van het vak' toegelicht. De nieuwe communicatiekoers die dit jaar verder vorm heeft gekregen, maakt daar deel van uit.

Volgend jaar gaat Carel Hulshof, bijzonder hoogleraar arbeids- en bedrijfsgeneeskunde, met pensioen. De profielschets voor de nieuwe bijzonder hoogleraar werd vastgesteld door de vergadering.

Het conceptstandpunt supervisie is toegelicht en besproken met de aanwezigen. Het stuk is door de Commissie Wet- en Regelgeving (CWR) opgesteld omdat er behoefte was aan duidelijke en werkbare normen bij supervisie. Er vond een levendige dialoog plaats. De opmerkingen zijn teruggekoppeld naar de CWR en de planning is dat er in 2020 een definitief stuk kan worden voorgelegd aan de ALV.

Dit is het tweede jaar dat er aiossen worden opgeleid volgens het nieuwe LOP. Dit betekent dat er meer nadruk is gekomen op de praktijkopleiding, werkplekleren staat centraal en er wordt systematischer getoetst en beoordeeld met een aantal nieuwe toetsinstrumenten, zodat periodiek per kritische beroepsactiviteit het niveau van bekwaamheid kan worden vastgesteld. In het voorjaar van 2020 zal het LOP worden geëvalueerd met alle betrokken partijen. De volgende stap is het invoeren van kwaliteitszorg voor de opleiding conform KOERS en het Kwaliteitskader. Dat is een tweejaarlijkse evaluatiecyclus waarbij alle bij de opleiding betrokken partijen gezamenlijk de kwaliteit van de opleiding evalueren en verbeterplannen opstellen en uitvoeren. Vanaf 2020 zal deze kwaliteitscyclus worden ingevoerd door de instellingen en instituten

Tijdens de *najaarsbijeenkomst* van 7 november liet het wetenschappelijke middagdeel zien wat er achter de schermen gebeurt voor het vak door vrijwillige inzet van gedreven bedrijfsartsen en het Kwaliteitsbureau. Er was informatie over lopende projecten en de meest recente richtlijnen Psychische problemen, Astma/COPD en Conflicten in de werksituatie.

[Bekijk de presentaties](#) (eerst inloggen)

In de avond was het huishoudelijk programma, met onder meer het begrotingsvoorstel op de agenda. De deelnemers hadden daar nog suggesties voor, zoals een jaarlijkse kleine contributieverhoging om grote stijging ineens te voorkomen. Het bestuur heeft dit ter harte

genomen en op 4 december werd tijdens een extra ALV een aangepast begrotingsvoorstel door de leden goedgekeurd.

De avond werd feestelijk afgesloten met de [benoeming van twee bedrijfsartsen par excellence 2020](#): Karien van Roessel en Inge Speller.

Extra ledenbijeenkomsten

De NVAB organiseerde op 11 maart en 3 oktober extra ledenbijeenkomsten. Extra ledenbijeenkomsten staan los van de Algemene Ledenvergaderingen en zijn bedoeld om NVAB-bestuur en collega's (NVAB-leden) met elkaar in gesprek te laten gaan over actuele onderwerpen in het vak.

Maatregelen Koolmees bieden onder voorwaarden ook kansen

In maart ging de extra ledenvergadering over de plannen van minister Koolmees om de loondoorbetalingsverplichtingen te verlichten. Eén van die maatregelen is dat het medisch advies van de bedrijfsarts per 01-01-2021 leidend wordt bij de toets op de re-integratie-inspanningen (RIV-toets). Met bijna 100 aanmeldingen was er veel belangstelling voor dit onderwerp.

Uit stemmingen met de mentimeter bleek dat de deelnemers overwegend positief gestemd waren over de voorgestelde maatregel. Zo vond een ruime meerderheid het onder bepaalde voorwaarden een goed idee wanneer het oordeel van de bedrijfsarts bij de RIV-toets leidend is. De aangekondigde maatregel biedt kansen om de beide specialismen (bedrijfsarts en verzekeringsarts) duidelijker te positioneren. Belangrijk is wel om in gesprek te blijven met alle betrokken partijen.

[Lees meer](#)

Duurzame inzetbaarheid bij fysiek zware arbeid

Op de extra ledenbijeenkomst van 3 oktober gingen onderzoekers Pieter Coenen en hoogleraar Allard van der Beek met de aanwezige bedrijfsartsen in discussie over een opvallende tegenstelling. Zware fysieke activiteit tijdens het werk verhoogt het risico op hart- en vaatziekten en mortaliteit. Van sporten in de vrije tijd word je juist gezonder. De gezondheidsparadox is dat beweging op het werk niet leidt tot een betere gezondheid. Mensen met zware fysieke beroepen zijn net zo gebaat bij voldoende beweging in de vrije tijd als mensen met een zittend beroep. Advies om regelmatig te bewegen staat dan ook los van de arbeid die men verricht. Naast leefstijladviezen is optimalisatie van arbeidsomstandigheden (arbeidsbelasting) de belangrijkste pijler voor het verdere beloop van de gezondheidstoestand van werkenden (belastbaarheid). Wanneer er klachten zijn is maatwerk nodig. Zo is de gezondheidstoestand van ouderen heel divers. Bovendien neemt de kans op gezondheidsproblemen, door bijvoorbeeld chronische aandoeningen, met de leeftijd toe. Langer doorwerken kan dan lastig zijn.

Het bestuur gaat aan de slag om een NVAB-standpunt te formuleren om een maatschappelijke discussie te starten. Het bestuur denkt daarbij aan symposium in 2020 waarbij alle relevante partijen worden uitgenodigd om de discussie aan te gaan over het borgen van duurzame inzetbaarheid tijdens fysiek zware arbeid.

[Lees meer](#)

Ledenraadpleging 2019

Eens in de vijf jaar wordt het NVAB-meerjarenbeleidsplan gemaakt. Daarvoor is informatie van de leden essentieel. In 2019 is een ledenraadpleging gehouden. 354 leden hebben de enquête ingevuld. De uitkomsten daarvan worden gebruikt als bron voor het nieuwe beleidsdocument Missie, Visie, en Strategie 2021-2026.

1.5 BG-dagen

Werken aan - met en door gezond leiderschap

Donderdag 23 en vrijdag 24 mei jl. waren de Bedrijfsgeneeskundige dagen 2019, georganiseerd door de NVAB-commissie Nascholing (CNN). Deze 64^e editie werd bezocht door in totaal 750 deelnemers, waaronder dit jaar 100 enthousiaste aiossen. Zij lieten van zich horen met relevante vragen tijdens plenaire sessies en interessante parallelsessies. Veelbelovend voor de toekomst van ons vak!

Een greep uit het programma:

- dr. Evelien Brouwers (senior onderzoeker Tilburg University) over niet-medische gesprekken en arbeidsparticipatie. “Welzijn – ook in werk – wordt bereikt wanneer mensen kunnen doen en zijn wat ze belangrijk vinden”.
- Jenneke van Veen (Kwaliteitstafel bedrijfs- en verzekeringsgeneeskunde) – “Werken is gezond en om te kunnen werken, heb je een goede gezondheid nodig”.
- Tessa Kouwenhoven – “Disease is business, prevention is not”.
- Prof.dr. Jet Bussemaker (hoogleraar, LUMC Governance and Global Affairs) – “Tegenwoordig kunnen we veel meer en zijn veel beter in het diagnosticeren. Maar zijn we ook in alle opzichten in staat tot betere zorg?”

Lees ook: [Slotrede BG-dagen 2019: prof.dr. Jet Bussemaker over gezondheid en SES](#)

Beide dagen werden er twee rondes met in totaal 28 parallelsessies verzorgd over veel verschillende onderwerpen, van mediation en de invloed van geldzorgen op werk tot onderzoek van de hand en meer houvast voor de bedrijfsarts bij de aanpak van mensen met psychische problemen.

Theorie en praktijk in wetenschappelijk onderzoek – posterpresentaties

In totaal vonden 26 onderzoeken op het gebied van Arbeid & Gezondheid hun weg naar het podium van de BG dagen 2019 voor een flitspresentatie. Deelnemers konden de bijbehorende posters na de presentaties zelf bezoeken. De abstracts, die de basis vormen voor de posterpresentaties, zijn gebundeld in het [Book of Abstracts](#).

Burgerpenning voor Carin de Brouwer

Preventie is al jaren een ‘hot topic’. Maar ook in de bedrijfsgezondheidszorg viert het medisch biologische model nog altijd hoogtij. Terwijl aan alle kanten geluiden klinken dat de meeste winst nu te behalen is met een preventieve benadering. Carin de Brouwer, onderzoeker en docent in Maastricht, verdiepte zich in de mogelijkheden om vanuit de International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF), te komen tot de benodigde paradigmashift en de mogelijkheden om jonge dokters en geregistreerde specialisten in arbeid en gezondheid bekend te maken met dit gedachtengoed. Daarvoor ontving zij de Burgerpenning 2019.

[Lees meer](#)

Lees meer over [BG dagen 2019](#)

1.6 Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde (TBV)

De voorzitter en penningmeester van de NVAB zitten uit hoofde van hun functie in het bestuur van de SBBV, de stichting waarin het TBV is ondergebracht. TBV verschijnt tien keer per jaar. Hoewel het TBV in juridische zin geen verenigingsactiviteit is, is het dat wel in praktische zin.

Namens het bestuur/bureau heeft Kees van Vliet (directeur NVAB) zitting in de adviesraad van het TBV. Hij heeft in 2019 vanuit de NVAB de rubriek Verenigingsnieuws in TBV verzorgd.

TBV specials

- In februari wijdde het Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde (TBV) een speciale editie aan asbest en de bijkomende gezondheidsproblematiek.
[Lees meer](#): online inzien TBV special asbest (TBV jaargang 27, februari 2019)
- In oktober werd het themanummer kanker en werk gepubliceerd (TBV, oktober 2019)
[Lees meer](#)
- Eind dit jaar verscheen de TBV-special Arbeids- en verzekeringsgeneeskunde (TBV, november 2019). De special biedt een heldere blik in en om het vak. En zoals in het artikel 'Steun de chronisch zieke medewerker' staat: "Voor veel mensen is werk belangrijk. Financieel, maar ook voor het zelfbeeld, de sociale contacten, het kunnen bijdragen aan de maatschappij." Hoe mooi dat je als bedrijfsarts kunt bijdragen aan het behoud daarvan voor zoveel werkenden.
[Lees meer](#)

1.7 Bedrijfsarts worden

Essentieel speerpunt van de NVAB voor de toekomst van het vak is het vergroten van de instroom in de opleidingen tot bedrijfsarts en het binden van jonge bedrijfsartsen. De NVAB werkt aan het verstevigen van de verbinding met De Jonge Bedrijfsarts, door het vergroten van de zichtbaarheid op de website en incidenteel financieel, zoals dit jaar door het produceren van nieuwe roll-up banners.

De campagne 'Bedrijfsarts worden – Het betere werk!' startte in 2016 en loopt nog steeds. Deze campagne is een initiatief van de NVAB, brancheorganisaties OVAL en Kwaliteit op Maat (KoM) en opleidingsinstituten NSPOH en SGBO. De uitvoering wordt verzorgd door Ravestein & Zwart (R&Z). Ambassadeurs van de campagne laten van zich horen op carrière-events bij alle medische faculteiten.

Op de website www.bedrijfsartsworden.nl vertellen bedrijfsartsen over hun werk als bedrijfsarts. Dat doen ze met video's, blogs, vlogs, podcasts en reportages. Ook maken bedrijfsartsen (deels in opleiding) tijd vrij voor meeloopdagen en gesprekken met mensen die meer willen weten over het beroep. Interessant voor geneeskundestudenten, maar ook voor basisartsen en medisch specialisten met interesse voor bedrijfsgeneeskunde.

[Lees meer](#)

Lianne Schouten, bedrijfsarts in opleiding en actief ambassadeur voor [bedrijfsartsworden.nl](http://www.bedrijfsartsworden.nl), vertelt hoe leuk ze het vak vindt aan tijdschrift Arts in Spé: 'Ik denk dat weinigen weten hoe leuk en uitdagend dit vak is.'

[Lees het hele artikel](#)

NVAB

1.8 Personalia

Bestuur Vereniging NVAB

<i>Voorzitter</i>	J.G.F. (Gertjan) Beens
<i>Secretaris en vicevoorzitter</i>	I. (Iris) Homeijer
<i>Penningmeester</i>	M.P. (Mariëlle) van Aalst
<i>Overige bestuursleden</i>	J.E. (Ernst) Jurgens R.L. (Rocco) Kloots E.A. (Erik) Sprong, vanaf 7-11-2019 (najaars-ALV) J.M.W. (Hans) Trommel, tot 7-11-2019 (najaars-ALV)

Bestuur Stichting NVAB

Het Kwaliteitsbureau van de NVAB valt juridisch onder Stichting NVAB. Vanaf 2017 is statutair geregeld dat er een stichtingsbestuur is en een Raad van Toezicht van drie personen vanuit het bestuur van de vereniging NVAB. In 2019 is een traject in gang gezet om de governance zodanig aan te passen dat het bestuur van de stichting uit maximaal 3 personen bestaat (nu minimaal drie).

In de statuten van Stichting NVAB is vastgelegd dat deze tot doel heeft om de doelstellingen van de NVAB uit te voeren. Hiermee is de inhoudelijke verbondenheid van Stichting NVAB/Kwaliteitsbureau met de NVAB gewaarborgd.

Bestuursleden Stichting NVAB

- Voorzitter: G.B.S. (Jurriaan) Penders – bedrijfsarts, tot 27-9-2019
- Directeur bestuurder/secretaris: C. (Kees) van Vliet – bedrijfsarts
- Penningmeester: K.H.M. (Karel) Neukirchen, tot 27-9-2019

Raad van Toezicht (de voorzitter plus twee leden van het NVAB-bestuur)

- Voorzitter: J.G.F. (Gertjan) Beens – bedrijfsarts
- Lid: M.P. (Mariëlle) van Aalst – bedrijfsarts
- Lid: J.M.W. (Hans) Trommel – bedrijfsarts, tot 7-11-2019
- Lid: I. (Iris) Homeijer – bedrijfsarts, vanaf 7-11-2019

Medewerkers Kwaliteitsbureau NVAB

- Dr. C. (Kees) van Vliet, directeur 1.0 fte
- Prof.dr. C.T.J. (Carel) Hulshof 0.5 fte waarvan 0.2 fte werkzaam bij AMC als bijzonder hoogleraar arbeids- en bedrijfsgeneeskunde (leerstoel ingesteld door NVAB)
- Drs. M.H.H. (Marjolein) Bastiaanssen 0 fte (nul-urencontract)
- M.I.M. (Monique) Bergsma 0.6 fte t/m 31-8-2019
- L. (Leon) Damen 0.4 fte
- Dr. I. (Irena) Draskovic 0.6 fte t/m 5-5-2019; vanaf 6-5-2019 0.7 fte
- Drs. J.C.M. (Jacqueline) Gerritsen 0.8 fte t/m 31-8-2019; vanaf 1-9-2019 0.7 fte
- G. R.R. Hooper (Girly) 0.8 fte; vanaf 1-9-2019
- Drs. G. (Gerda) Jekel 0.6 fte
- Drs. M.L. (Marlo) van den Kieboom 0.4 fte

- Drs. E. (Esther) van 't Klooster 0.45 fte
- S.J.C. (Sabrina) Kwint MA 0.6 fte
- Drs. S.C.N. (Salmara) Linsen-Akihary 0.75 fte
- F. (Fatiha) Mostadi 0.15 fte
- Dr. T. (Teddy) Oosterhuis 0.8 fte t/m 5-5-2019; vanaf 6-5-2019 0.9 fte
- I.A.A. (Ingrid) Wieman 0.6 fte t/m 30-9-2019; vanaf 1-10-2019 0.8 fte

1.9 Commissies, werkgroepen en kringen van de NVAB

De NVAB kan dankzij de vrijwillige en structurele inzet van actieve leden bouwen op de commissies, werkgroepen en kringen. Voor de continuïteit en kwaliteit van de inzet van de vereniging voor haar leden, is deze bijdrage essentieel en wij zijn de vrijwillige leden hier dan ook zeer dankbaar voor.

Jaarverslagen en meer informatie over [commissies](#), [werkgroepen](#) en [kringen](#) zijn te vinden op de website.

Commissies

- Accreditatie (CA)
- Autorisatiecommissie (AC)
- Beroepsuitoefening en Ethiek (CBE)
- Commissie Beroepsziekten
- Financiële Adviescommissie (FAC)
- Internationale Betrekkingen (CIB)
- NVAB Nascholing (CNN)
- Opleiding en Onderwijs (COO)
- Richtlijnontwikkeling en Wetenschap (CROW)
- Commissie toekenning van de Burger-/Zielhuispenning (CBZ)
- Visitatie Bedrijfsartsen (CVB)
- Wet- en Regelgeving (CWR)

Werkgroepen

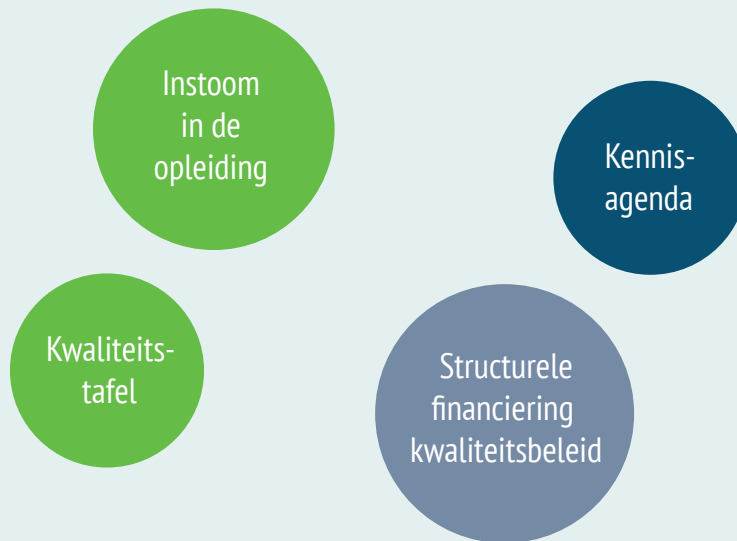
- Bedrijfsartsen Sociale Werkvoorziening (BASW)
- Bedrijfsartsen in de Zorg (BAZ)
- Bedrijfsartsen Bank- en Verzekeringswezen, Administratiekantoren en vrije beroepen (Club 25)
- Bedrijfsartsen Landelijke Overleggroep Bedrijfsartsen Politie (LOB Pol)
- Bedrijfsartsconsulenten Oncologie (BACO)
- Elektronisch Sociaal Medisch Dossier (ESMD)
- Werkgroep Infectieziekten en arbeid (WIZA)
- Paradigma
- Preventie
- Seniorleden
- Vereniging van Zelfstandige en Freelance Bedrijfsartsen (ZFB)
De ZFB is ontstaan uit een werkgroep van de NVAB en is sinds 2004 een zelfstandige vereniging met een eigen website.

Kringen

- Kring BGZ Zuid-Limburg
- Bedrijfsartsen Kring Oost
- Kring Den Haag/Leiden e.o
- Kring Zuid-West Nederland
- Bedrijfsgeneeskundig gezelschap Rijnmond/Kring Rotterdam is dit jaar opgeheven.
De leden zijn verdeeld over de omringende Kringen.
- Kring Noord
- Kring voor Bedrijfsgezondheidszorg Amsterdam
- Kring Utrecht
- Bedrijfsartsenkring Oost-Brabant
- Bedrijfsartsenkring 'IJssel in het Midden'

Pal staan voor onze beroepsgroep

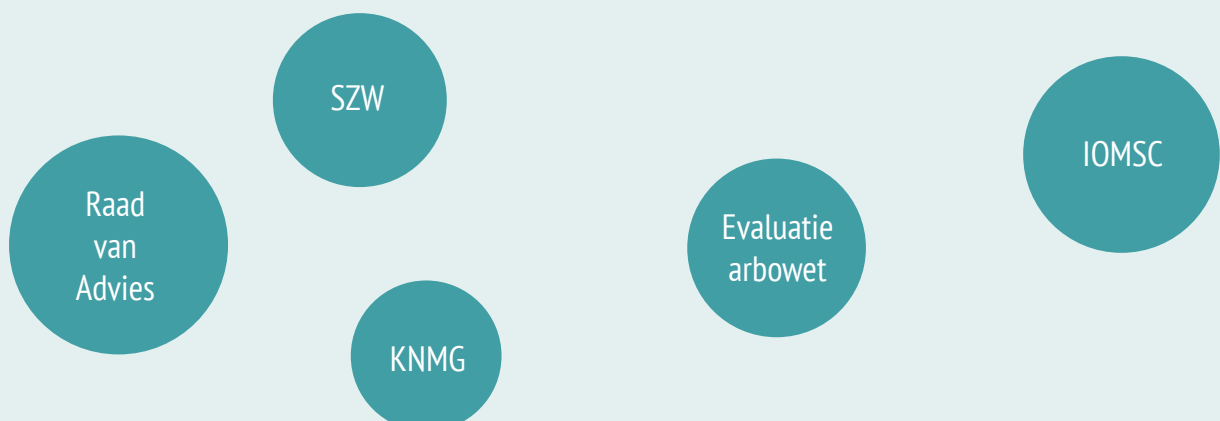
2

Beleid

In het nieuws

Profilering & positionering

Hoofdstuk 2 PAL STAAN VOOR ONZE BEROEPSGROEP

Beleid, profilering en positionering

In 2019 is in politiek en media veel aandacht besteed aan onderwerpen in ons werkdomein, zoals de brief van minister Koolmees aan de Tweede Kamer over de loondoorbetalingsverplichtingen, het in werking treden van de nieuwe Arbowet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en Taakdelegatie in de bedrijfsgezondheidszorg.

De NVAB heeft op een aantal thema's standpunten ingenomen en uitgedragen. Ook konden leden aanhaken bij maatschappelijke discussies. In dit hoofdstuk geven we een overzicht.

BELEID

2.1 In het nieuws

Hieronder een greep uit de nieuwsitems 2019. Lees meer en uitgebreider nieuws op onze website onder '[Nieuws & agenda](#)'.

Relevant nieuws voor bedrijfsartsen

Zorg voor werkenden in gevaar

De NVAB is erg bezorgd over de cijfers voor de benodigde instroom in de bedrijfsartsenopleiding. Op 17 december 2019 heeft het Capaciteitsorgaan het nieuwe Capaciteitsplan met instroomadviezen voor de periode 2021-2024 aan de minister van VWS aangeboden. Uit deze raming blijkt dat er per jaar zo'n 250 artsen moeten instromen in de vervolgopleiding tot bedrijfsarts om in de toekomst aan de behoefte van werkend Nederland te blijven voldoen. Na jaren van zeer lage instroom is deze de laatste jaren weer toegenomen en bedraagt nu ongeveer 100 artsen per jaar. Nog lang geen 250 dus. Door de kloof tussen noodzakelijke en feitelijke instroom komt de arbeidsgelateerde zorg voor werkenden ernstig in gevaar. Het roer moet om. De overheid moet ook financiële verantwoordelijkheid nemen voor het opleiden van bedrijfsartsen. Zodat ook in de toekomst voldoende kwalitatief goede arbeidsgelateerde zorg beschikbaar is voor alle werkenden in Nederland.

[Lees meer](#)

NVAB reageert op de miljoenennota: 'Financiering voor kwaliteitsbeleid ontbreekt'

Voor de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) wordt 2020 een cruciaal jaar, voor wat betreft structurele financiering van kwaliteitsbeleid en maatregelen om de instroom in het vak te vergroten. 'Dat onderwerp missen we in de begroting', zegt NVAB-voorzitter Gertjan Beens, in reactie op de begrotingen van de ministeries voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en die van VWS.

[Lees meer](#)

Voortgang Kwaliteitstafel Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde

De Kwaliteitstafel Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde is voortvarend bezig met de uitvoering van de eerder opgestelde actieplannen. Onderwerpen waar de Kwaliteitstafel mee bezig is, zijn onder meer: hoe preventie beter te verankeren in opleiding en praktijk, onderzoek naar een structurele financiering voor de kennis- en kwaliteitsontwikkeling binnen de bedrijfs- en verzekeringsgeneeskunde en structurele financiering en borging van de ingezette acties en plannen.

[Lees meer](#)

Kennisagenda bedrijfs- en verzekeringsgeneeskunde in de maak

Voor het eerst in het bestaan van het vak hebben bedrijfs- en verzekeringsartsen de gelegenheid om een eigen kennisagenda op te stellen. Dit is een van de projecten van de Kwaliteitstafel bedrijfs- en verzekeringsgeneeskunde. Een kennisagenda is essentieel voor het geven van prioriteit en richting aan de kennisontwikkeling van ons vakgebied. En dat is weer cruciaal voor de toekomst van ons belangrijke en mooie vak.

[Lees meer](#)

Publicatie BIG-nummer in huidige vorm van de baan

VWS bracht begin dit jaar het bericht naar buiten dat zorgverleners per 1 april 2019 verplicht hun BIG-nummer moeten vermelden, ook op bijvoorbeeld facturen en websites. Dit lijkt een onevenredig belastende administratieve maatregel. De verplichte melding in de huidige vorm is van de baan. VWS gaat in gesprek met zorgpartijen om tot een oplossing te komen met aandacht voor de administratieve lasten en voldoende tijd voor implementatie.

[Lees meer](#)

Bedrijfsartsen in het nieuws

“Het idee dat mensen zich om elk wissewasje ziek melden klopt niet.”

Op 12 maart jl. verscheen op www.nu.nl een interview met bedrijfsarts Frank Loogman. Over geen zin en een beetje kwakkelig zijn, kan bedrijfsarts Frank Loogman kort zijn: “Je hebt een contract met je werkgever om tegen betaling diensten uit te voeren. Als dat om medische redenen tijdelijk niet kan, dan is daar niets aan te doen. Maar 'geen zin' heeft daar niets mee te maken.”

[Lees meer](#)

Werk als reddingsboei bij problemen thuis

Gertjan Beens, voorzitter van de NVAB, sprak met het Financieele Dagblad (FD) over de rol van werk voor werknemers met privéproblemen. “Beter even gas terugnemen, maar wel meedoen, dan thuiszitten.”

[Lees meer](#)

“Maak zwaar werk minder zwaar”

In het AD verscheen het artikel: *Op, arbeidsongeschikt en minder lang pensioen: zware beroepen in alles de klos*. NVAB-voorzitter Gertjan Beens werd ook benaderd door het AD. Hij vindt dat de discussie over zware beroepen te snel wordt versmald tot een discussie over vroegpensioen. “Daarmee span je het paard achter de wagen. Je haalt de prikkel weg om zwaar werk aan te pakken.” Beens pleit ervoor om zwaar werk minder zwaar te maken. Dat biedt een structurele oplossing.

[Lees meer](#)

Geniet

In de bijlage Geniet van Medisch Contact april 2019 komt in de rubriek ‘De tas van...’ klinisch arbeidsgeneeskundige Desiree Dona uitgebreid aan het woord. Ze vertelt over de zorg die ze als Bedrijfsarts Consulent Oncologie kan bieden: “In het behandelteam kan ik al vanaf de diagnose starten met de zorg om de kwaliteit van leven en het arbeidsvermogen op peil te houden.” Haar missie is arbeid als behandeldoel op de agenda te zetten, zodat werk al vanaf de diagnose kan worden meegenomen, zeker voor jongeren.

[Lees meer](#)

Nazorg bij kanker

Zowel fysiek als maatschappelijk ervaren duizenden ex-kankerpatiënten problemen. Veel mensen blijven na de behandeling klachten houden. In de week van 29 april t/m 1 mei zond NPO 1 Spraakmakers een vijfdelige reportage over de nazorg voor ex-kankerpatiënten. Werk kwam aan bod op donderdag 2 mei. Desiree Dona, arbeidsgeneeskundige Oncologie bij het Radboudumc vertelde: “Wat we zien is dat mensen na diagnose vaak laat bij de bedrijfsarts komen. ‘Laat de bedrijfsarts maar even wachten, werk komt straks wel’. Daarvan weten we inmiddels dat dat eigenlijk niet goed is voor mensen, want blijven werken tijdens de behandeling – bedrijfsarts naar vermogen – bedrijfsarts helpt bij het naar omstandigheden wel voelen, maar ook bij de binding met je werk houden, met je collega’s.”

[Lees meer](#)

Veel aandacht voor stress

Steeds meer werknemers geven werkstress aan als reden voor verzuim. Regelmatig verschijnen er in de landelijke media nieuwe artikelen over dit onderwerp en krijgen we verzoeken om reactie. Op 9 juli zond omroep MAX ‘het Nationale Stressdebat’ uit.

[Lees meer](#)

Een greep uit overige berichten in de media waar bedrijfsartsen bij betrokken waren:

- [Zingeving en eigen regie op de werkvloer voorkomen een burn-out \(Trouw\)](#)
“Vroeger was werk iets om van rond te komen. Tegenwoordig dient het meer als zelfontplooiing en persoonlijke ontwikkeling.”
- [Bedrijfsartsen gaan burn-outs anders behandelen \(RTL Z\)](#)
“Mensen zitten in een crisis: ze kunnen niet meer nadenken, slapen en piekeren zich suf, én er komt depressie bij kijken omdat ze wanhopen dat het niet meer goedkomt. Er staat nu duidelijk beschreven dat mensen dan eigenlijk tot rust moeten komen.”
- [Podcast: Wat kunnen bedrijfsartsen doen bij werkstress?](#)
bedrijfsartsworden.nl lanceerde een podcast over werkstress. Ook voor aankomend bedrijfsartsen is dat natuurlijk een bijzonder relevant onderwerp. Femke van Leeuwen, Lianne Schouten, ambassadeurs van bedrijfsartsworden.nl en Marjolein Bastiaanssen, projectleider van de herziene richtlijn Psychische problemen, gingen erover in gesprek.
- [Spraakmakers Stand.nl - 9 juli 2019 \(geluidsfragment NVAB-projectleider Marjolein Bastiaanssen va minuut 4.50, NPO Radio 1\)](#)
- [Bedrijfsartsen bezorgd over wildgroei coaches voor stress en burn-out \(Medisch Contact\)](#)
- [‘We stressen te veel over stress’ \(NPO Radio1\)](#)

NVAB-campagnes en media

N.a.v. de NVAB-campagnes van dit jaar verschenen er diverse berichten in de media. Die zijn terug te lezen op de thema-pagina’s onder de rubriek ‘in de media’.

[Thema-pagina: taakdelegatie](#)

[Thema-pagina: werken met of na kanker](#)

[Thema-pagina astma & COPD](#)

Zie ook de [thema-pagina Rookvrije organisatie](#)

Columns voorzitter Gertjan Beens

Columns in Medisch Contact

Taakdelegatie: regel het goed!

“De NVAB benadrukt dat de individuele bedrijfsarts zelf beslist of hij taken wil delegeren. Zolang niet duidelijk is wat de effecten van taakdelegatie zijn op de kwaliteit van geleverde zorg en de aantrekkelijkheid van ons vak, zijn we voor- noch tegenstander van taakdelegatie. Eén uitgangspunt stellen we voorop: als je het doet, regel het dan goed!”

[Lees column](#)

Supervisie, superbelangrijk

“Duidelijke kaders voor supervisie zijn dan belangrijk. Het draagt bij aan het bewaken van verantwoorde zorg én aan goede opleidings- en ontwikkeltrajecten. De basis is dat elke arts of anios die werkzaam is in ons vakgebied altijd onder een vorm van supervisie staat.”

[Lees column](#)

Vroegpensioen, doekje voor het bloeden

“We moeten voorkomen dat mensen vroeger of later gezondheidsschade oplopen door werk. Het slechtste scenario is een vroeg-pensioenregeling als enige oplossing voor zwaar werk. Niet meer mogen klagen omdat je ‘toch eerder mag stoppen met werken’. Dat is een immoreel doekje voor het bloeden. En daar hebben we er al genoeg van.”

[Lees column](#)

Penrose-driehoek

“De Penrose-driehoek is een mooie metafoor voor mijn werk. Mijn hele loopbaan krijg ik vragen over de vermeende onmogelijkheid om zowel de werkgever als de werknemer te adviseren. De ‘onmogelijke’ adviesdriehoek die toch mogelijk is.”

[Lees column](#)

Maatje groter

“Gezond en veilig werk zijn van groot belang, maar niet vanzelfsprekend voor iedereen beschikbaar. Wetgeving alléén werkt niet. Dat wisten we al. Er zijn veel werkgevers die serieus werk maken van hun verantwoordelijkheden. Maar ook een grote groep niet. Informeer de onwetenden, beboet de onwilligen. Daar mag een flinke schep bovenop, door een stevige en wat mij betreft onafhankelijke inspectiedienst. En ja, die mag een maatje groter.”

[Lees column](#)

Gastcolumn in het vakblad Arbo

Taakdelegatie: goed regelen!

“De introductie van de Werkwijzer Taakdelegatie betekent niet dat wij bedrijfsartsen plotsklaps onze samenwerkingspartners niet meer vertrouwen. Wel erkennen we dat kwaliteit en vertrouwen niet vanzelfsprekend zijn. Je moet ze organiseren. Ik voeg daar vanaf deze plek graag aan toe: goed organiseren doe je samen.”

[Lees column](#)

2.2 Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Artsen slaan alarm om rookverslaving samenleving (KNMG)

In zijn column van 1 juli jl. roept KNMG-voorzitter René Héman alle artsen op op te staan tegen rookverslaving. “De KNMG staat niet vaak op de barricade. Men ziet ons als een organisatie die de

tijd neemt om zaken goed te overdenken en de ethische en juridische kanten te wegen. Dat klopt! Maar we gaan wel voorop voor dokter en zorg. En hier is de uitkomst zonneklaar: de negatieve effecten van tabak zijn onbetwist, maatregelen zijn keihard nodig om een rookvrije generatie te bereiken. Niet voor niets zit de kwestie artsen hoog – álle artsen.”

[Lees meer](#)

[Lees ook: Verkooppunten tabak sneller verminderen \(KNMG\)](#)

Onderzoek arbeidsomstandigheden: een van de kerntaken van een bedrijfsarts

In Trouw verscheen een artikel met als kop: “Bedrijfsarts krijgt amper tijd voor onderzoek van beroepsziekten”. Deze conclusie volgt uit een bijlage van het tweejaarlijkse rapport ‘Arbo in Bedrijf’ van de Inspectie SZW. Volgens de nieuwe Arbowet – van kracht sinds 1 juli 2018 – moet elk bedrijf minimaal een basiscontract hebben met een arbodienstverlener. Daarin moet onder meer zijn vastgelegd dat een bedrijfsarts tijd moeten kunnen besteden ‘aan het opsporen, onderkennen, diagnosticeren en melden van beroepsziekten’. Dit blijkt in veel gevallen niet in het contract te zijn vastgelegd.

NVAB-voorzitter Gertjan Beens werd benaderd voor een reactie. Hij liet weten dat het natuurlijk ongewenst is dat een verplichte clause in slechts één op de vier contracten is opgenomen: “Maar het betekent ook weer niet dat driekwart van de bedrijfsartsen geen tijd krijgt om onderzoek te verrichten op de werkvloer. Vaak factureert de arbodienst of bedrijfsarts op declaratiebasis. Dan krijgt hij de uren die hij besteedt aan bekijken van de arbeidsomstandigheden of het melden van beroepsziekten gewoon betaald.” Het hoeft dan niet in de vrije tijd te gebeuren en er is dan dus ook geen reden om het niet te doen. Volgens Beens behoort zulk onderzoek tot de kerntaak van de bedrijfsarts. “Om ziekte door werk te voorkomen moet je het werk kennen. Weten waaraan iemand blootgesteld wordt.”

[Lees meer](#)

PROFILERING & POSITIONERING

2.3 Raad van Advies

In 2014 ging de Raad van Advies van de NVAB van start. De Raad is primair een klankbord en adviesorgaan voor het bestuur van de NVAB. Vertegenwoordigers van alle betrokken veldpartijen zijn uitgenodigd hun visie te geven op hoe de beroepsgroep kan reageren op de uitdagingen waarvoor zij zich gesteld ziet. De Raad van Advies sluit aan bij de noodzaak om vanuit brede lagen van de maatschappij geïnspireerd te worden: bedrijfsartsen staan midden in het maatschappelijk krachtenveld en zullen zich als ‘linking pin’ moeten verhouden tot werkgevers, werknemers en curatieve collega’s.

In 2019 hebben de 9^e en 10^e RvA-bijeenkomst plaatsgevonden op 14 februari en 19 september. Met de leden van de Raad van Advies is van gedachten gewisseld over onder andere ‘maatschappelijke profilering van de bedrijfsarts en de NVAB’, de opkomst van nieuwe functionarissen zoals de vitaliteitscoach, de plannen van minister Koolmees om de loondoorbetalingsverplichtingen te verlichten en de cijfers van het Capaciteitsorgaan.

2.4 Overleg stakeholders

In 2019 heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden met o.a. SZW, VWS, OVAL, KoM, ZFB, FNV, De jonge bedrijfsarts, Beroepsvereniging Arboverpleegkundigen, NVVG, KAMG, NVvA, NVVK en BA&O.

2.5 KNMG

De NVAB maakt onderdeel uit van de federatie KNMG. Samen met de NVVG en KAMG vertegenwoordigt de NVAB daar het sociaal geneeskundig spectrum. De voorzitter van de NVAB is lid van de algemene ledenvergadering van de KNMG. Daarnaast functioneert een dagelijks bestuur waarin vanuit elk 'cluster' (medisch specialisten, sociaal geneeskundigen, huisartsen en specialisten ouderengeneeskunde) een vertegenwoordiger plaatsneemt, aangevuld met de voorzitter van de KNMG. Cluster 3 (sociaal geneeskundigen) wordt in het bestuur vertegenwoordigd door Sylvia Vermeulen. Binnen cluster 3 wordt gezocht naar mogelijkheden om de samenwerking te verbeteren. De kracht van het sociaal geneeskundig geluid is groter als over de gedeelde belangen met 1 stem wordt gesproken. In 2019 is onder leiding van een extern adviseur een traject gestart om de samenwerkingsmogelijkheden te verkennen.

Inbreng in de KNMG blijft gewaarborgd door de voorzitter en directeur in respectievelijk de algemene ledenvergadering en het directeurenoverleg.

In 2019 is de KNMG gestart met het project "De dokter in 2040". De dokter van de toekomst zal naast curatieve vaardigheden ook aandacht moeten hebben voor aspecten uit het sociaal geneeskundig domein, bijvoorbeeld preventie.

De KNMG is ook vertegenwoordigd in de commissie die de herziening van het raamplan voor het medische basis-curriculum voorbereidt. De sociaal geneeskundige beroepsverenigingen hebben via de KNMG input geleverd om meer aandacht te geven aan arbeid en gezondheid en sociale geneeskunde in het algemeen.

De NVAB is ook betrokken bij het onder auspiciën van de KNMG uitgevoerde project 'ABS-artsen: steunpunt voor artsen met verslavingsproblemen'. De NVAB neemt ook deel aan overleggen die door de KNMG worden georganiseerd over ethische en juridische zaken, zoals gegevensuitwisseling in de zorg en tuchtrecht.

2.6 Overleggroepen SZW

De Kwaliteitstafel

Op 29 juni 2018 opende staatssecretaris van SZW Tamara van Ark de eerste bijeenkomst van de kwaliteitstafel. Aan de kwaliteitstafel nemen alle relevante stakeholders deel om zo de kennis- en kwaliteitsontwikkeling van de bedrijfs- en verzekeringsgeneeskunde te verbeteren en de aantrekkelijkheid (en de instroom in de opleiding) van het beroep van bedrijfsarts en verzekeringsarts te vergroten. De drie onderwerpen die op de agenda staan zijn 'richtlijnen', 'academisering' en 'opleiding'. Voor de onderwerpen zijn werkgroepen ingesteld. Jenneke van Veen is benoemd als voorzitter van de kwaliteitstafel.

De NVAB is de trekker van de werkgroep 'richtlijnen', maar is ook intensief betrokken bij de andere. Binnen de werkgroep richtlijnen worden twee projecten uitgevoerd. Eén project heeft als doel de implementatie van de richtlijn depressie te bevorderen en een generieke aanpak voor de implementatie van richtlijnen te ontwikkelen. Het tweede project betreft de ontwikkeling van een nieuw werkplan voor richtlijnontwikkeling en -herziening. De huidige NVAB-richtlijnen en VG-protocollen worden kritisch beoordeeld op hun houdbaarheid. De projecten zullen in de eerste helft van 2020 worden afgerond.

In de werkgroep Kennisagenda (getrokken door de NVVG) wordt een kennisagenda voor bedrijfsartsen en verzekeringsartsen ontwikkeld. Ook is een project gestart om de maatschappelijke meerwaarde van de bedrijfsarts en de verzekeringsarts in kaart te brengen.

De werkgroep opleidingen (getrokken door OVAL en KoM) heeft Capgemini opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de voor- en nadelen van een centraal werkgeverschap voor artsen in opleiding tot bedrijfsarts of verzekeringsarts.

SZW heeft na de zomer aan Nivel opdracht gegeven voor een onderzoek naar de mogelijkheden om een model te ontwikkelen voor structurele financiering van het kwaliteitsbeleid (opleiding, richtlijnen, academisering) voor bedrijfsartsen en verzekeringsartsen. SZW wilde de modellen beperken tot mogelijkheden binnen het private domein, maar op aandringen van o.a. de NVAB kijken de onderzoekers ook breder en worden ook publiek/private modellen onderzocht.

De NVAB neemt ook deel aan de overlegstructuur die door SZW is opgetuigd om de implementatie van de voorgestelde maatregelen van minister Koolmees ten aanzien van loondoorbetaling bij ziekte voor te bereiden. Er zijn werkgroepen ingesteld die voorstellen moeten ontwikkelen om de samenwerking tussen verzekeringsarts, bedrijfsarts en arbeidsdeskundige te verbeteren. Het ministerie heeft aan ZonMw gevraagd om een flankerend onderzoeksprogramma te ontwikkelen.

Beleidsmedewerkers van SZW weten de NVAB ook goed te vinden met vragen over actuele beleidsonderwerpen, onder meer:

- Voorgenomen evaluatie van de Arbowet
- Beroepsziekten
- Aanpak blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

2.7 Bedrijfsgezondheidszorg internationaal

IOMSC

De NVAB is ook zichtbaar op het internationale terrein van bedrijfsgezondheidszorg (Occupational health) en levert zo een substantiële bijdrage aan de ontwikkeling van ons vakgebied wereldwijd en verspreiding naar landen waar die kennis nog basaal is. Sinds de oprichting in 2013 is de NVAB betrokken bij het IOMSC (The International Occupational Medicine Society Collaborative). Het IOMSC staat voor internationale samenwerking van wetenschappelijke beroepsverenigingen voor bedrijfsgezondheidszorg. Voorzitters, bestuursleden en directeuren van beroepsverenigingen komen jaarlijks bij elkaar. De organisatie breidt zich nog steeds uit en telt inmiddels 48 leden in 43 landen. Herman Spanjaard is bestuurslid van het Dagelijks Bestuur van het IOMSC.

[Lees meer](#)

De missie van het IOMSC is het verbeteren van de gezondheid en werkomgeving van werkenden, door een leidende rol te spelen op het gebied van bedrijfsgezondheidszorg wereldwijd. De medische en wetenschappelijke organisatie brengt vertegenwoordigers op het gebied van arbeid en gezondheid samen, met als doel:

- samenwerken rondom thema's die zorgwekkend zijn of juist kansen bieden;
- bevorderen van bedrijfsgezondheidszorg wereldwijd;
- stimuleren van het leveren van wetenschappelijk onderbouwing van bedrijfsgezondheidszorg.

Het IOMSC heeft een [toolkit](#) samengesteld die ook bedrijfsartsen kunnen toepassen in hun eigen professionele omgeving in contact met werkgevers en lokale politiek.

De afgelopen jaren heeft het IOMSC een belangrijke bijdrage geleverd aan het ontwikkelen van bedrijfsgezondheidszorg wereldwijd, juist ook in die landen waar de bedrijfsgezondheidszorg nog niet zo sterk ontwikkeld is. Qua visie wordt samengewerkt met de WHO (dr. Ivanov) en wordt IOMSC regelmatig gepolst als het gaat over Arbeid en Gezondheid.

In 2019 vond geen grote IOMSC-bijeenkomst plaats, wel was er, tijdens het jaarlijkse congres van de Amerikaanse zusterorganisatie ACOEM een bijeenkomst van het Executive Committee (DB) waarbij doelen voor 2020 vastgesteld zijn. Onze voorzitter heeft het ACOEM jaarcongres bijgewoond en ook de bestuursvergadering van IOMSC. Verder voortgaand met onderzoek onder de leden (2018 survey t.a.v. burn-out) werd besloten dit jaar een survey te doen in samenwerking met University of Maryland naar aandacht voor het vakgebied in de universitaire medische studie, registratie-eisen voor de specialisatie, herregistratie-eisen en periodieke herexamens ter behoud van de registratie. De survey is in december 2019 uitgegaan, resultaten zullen in 2020 bekend worden. In 2020 zal tevens weer een algemene IOMSC-conferentie gehouden in Washington DC, waarbij ook de WHO een belangrijke inbreng zal hebben.

[Lees meer](#) over het IOMSC.

ICOH

Diverse leden van de NVAB zijn actief binnen de International Commission on Occupational Health (ICOH). ICOH is de oudste wetenschappelijke organisatie op het gebied van de arbeidsgeneeskunde, opgericht in 1906, met meer dan 2000 leden uit 93 landen. ICOH is een ngo, erkend door de Verenigde Naties met een nauwe band met de World Health Organization (WHO) en de International Labour Organization (ILO). NVAB-leden zijn in diverse wetenschappelijke commissies van de ICOH actief, o.a. 'Education and training in Occupational Health', 'Effectiveness in Occupational Health Services (EOHS)', 'Musculoskeletal Disorders', 'Occupational Medicine', 'Rural Health' en 'Work Disability Prevention and Integration'. De laatste commissie hield in 2019 een (ook door Nederlanders) goed bezochte conferentie in Odense in Denemarken.

[Lees meer](#) over de ICOH.

Voorop gaan bij ontwikkeling van het vak

3

Ischemische hartziekten
Contact-eczeem
Astma COPD
Rugklachten
Conflicten in de werksituatie
Kanker & werk
Nachtwerk
Tinnitus
Richtlijnen-app
Implementatie
Innovatie
Factor arbeid in richtlijnen

Richtlijnen

Case-management
Second opinion
Bedrijfsarts & privacy

Leidraden, werkwijzers & standpunten

Academisering
KOERS
Herregistratie
Visitatie
Implementatie LOP
Toetsboek

Opleiding & onderwijs

Landelijke pool bedrijfsartsen second opinion
Arbocuratieve samenwerking

Samenwerking

Hoofdstuk 3 VOOROP GAAN BIJ ONTWIKKELING VAN HET VAK Beroepsinhoudelijke ontwikkelingen

In vervolg op het in 2014 ontwikkelde plan van aanpak voor de noodzakelijke update van NVAB-richtlijnen en Verzekeringsgeneeskundige (VG)-protocollen heeft het ministerie van SZW binnen het MAPA-programma (Maatschappelijk Programma Arbeidsomstandigheden) voor de periode 2015 tot en met 2018 middelen gereserveerd voor herziening en ontwikkeling van NVAB-richtlijnen. De subsidie wordt per jaar toegekend aan de Stichting NVAB. In 2019 is een overbruggingssubsidie toegekend voor de uitvoering van projecten door de Kwaliteitstafel. Medio 2019 is door het ministerie van SZW subsidie ontvangen voor continuering van de inbreng van de factor arbeid in multidisciplinaire richtlijnen en het project ter bevordering van de arbocuratieve samenwerking. Deze projecten lopen door tot en met december 2020.

In 2019 heeft de NVAB ook subsidie ontvangen voor projecten in het kader van het nationaal preventie-akkoord. Samen met het Trimbosinstituut worden mogelijkheden onderzocht om de vroegsignalering van alcoholproblematiek bij werkenden te verbeteren. In 2019 is het project “De NVAB op weg naar een rookvrije organisatie” gestart met als doel dat bedrijfsartsen in al hun contacten met werkenden ook aandacht voor roken meenemen.

In 2019 is ook, met subsidie van VWS, gestart met project depressiepreventie. Doelgroep van het project zijn jonge werkende vrouwen. PMO wordt ingezet als instrument om medewerkers in ziekenhuizen met verhoogd risico op het ontwikkelen van depressie op te sporen. Het project is een samenwerkingsverband van NVAB, Trimbos, Coronel instituut en beroepsvereniging arboverpleegkundigen (NVAB is de penvoerder). Het vinden van ziekenhuizen die aan dit project willen meewerken verloopt moeizaam. Wellicht moet naar andere organisaties in de zorg worden gekeken.

Kwaliteitsbureau NVAB neemt de uitvoering van de beroepsinhoudelijke ontwikkelingen voor haar rekening. Onderstaand wordt kort verslag gedaan van de diverse projecten op dat vlak en de voortgang in 2019. Alle afgeronde producten zijn terug te vinden op of via de website van de NVAB.

RICHTLIJNEN

3.1 NVAB-richtlijnen

Astma en COPD

De herziene richtlijn Astma en COPD is in januari beoordeeld door de autorisatiecommissie en goedgekeurd. De richtlijn sluit goed aan op de NVALT-richtlijn Werkgerelateerd astma en de NCvB-registratierichtlijnen Astma en COPD. In de richtlijn wordt een stappenplan beschreven dat goed houvast biedt; mocht een stap niet relevant of mogelijk zijn, dan kan de bedrijfsarts die overslaan of aanpassen (met argumentatie).

Conflicten in de werksituatie

De nieuw ontwikkelde richtlijn Conflicten in de werksituatie is in maart beoordeeld door de autorisatiecommissie en goedgekeurd. Deze richtlijn sluit aan op de al langer bestaande STECR-werkwijzer. De werkwijzer biedt vooral aanknopingspunten voor het handelen in geval van een ziekmelding. De rol van de bedrijfsarts is dan primair het beoordelen van de ziekmelding in termen van ‘arbeidsongeschikt op grond van ziekte’. De juridische benadering staat in de werkwijzer op de voorgrond. In de praktijk blijkt de toepassing van de werkwijzer niet eenvoudig omdat een overzicht van mogelijke interventies ontbreekt. Voor het adviseren door de bedrijfsarts over interventies bij

conflicten in de werksituatie op basis van evidence is daarom de huidige richtlijn ontwikkeld. Een belangrijk onderdeel van de richtlijn is bovendien preventie van conflicten.

Kanker en werk

In 2017/2018 vond de praktijktest van de richtlijn Kanker en werk plaats. De voorstellen voor aanpassing van de richtlijn op basis van de praktijktest zijn aan de projectgroep voorgelegd. Het betrof: onvoldoende gebruik van de aanbevolen meetinstrumenten, het niet altijd kunnen plannen van voldoende tijd voor het eerste consult, een onduidelijk en als onnodig complicerend ervaren onderscheid tussen NAH en niet-NAH bij cognitieve problemen. De projectgroep heeft de voorgestelde aanpassingen besproken en is hiermee akkoord gegaan. De aangepaste richtlijn is gepubliceerd in juni.

Ischemische hartziekten & Gehoorstoornissen en tinnitus

In samenwerking met het NHG is een richtlijn herzien: Ischemische hartziekten, en een nieuwe richtlijn ontwikkeld: Gehoorstoornissen en tinnitus. Beide richtlijnen zijn aan het eind van het jaar vrijwel klaar. De richtlijnen worden begin 2020 aangeboden aan de autorisatiecommissie.

Contacteczeem

In 2019 is gestart met de herziening van richtlijn Contacteczeem, preventie en behandeling. Er is gestart met een invitation, waarbij naast de projectgroepleden ook enkele experts op het gebied van implementatie aanwezig waren. De bijeenkomst bestond uit een inventarisatie voor de knelpuntenanalyse, specifiek gericht op implementatie van deze richtlijn. Tijdens het herzieningstraject is voor een aantal uitgangsvragen een nieuwe search in de literatuur uitgevoerd. Verder is vooral aandacht besteed aan extra toelichting en informatie om implementatie te bevorderen. In december is een praktijktest uitgevoerd, bestaande uit een training en inventarisatie van belemmerende en bevorderende factoren en oplossingen voor het opzetten en uitvoeren van een PMO-huid. Deze input zal samen met het referentencommentaar gebruikt worden voor eventuele aanpassing van de richtlijn. De richtlijn zal voorjaar 2020 worden aangeboden aan de autorisatiecommissie.

Gezondheidseffecten van nachtwerk

Eind 2018 vond de eerste bijeenkomst plaats voor de ontwikkeling van de nieuwe richtlijn Gezondheidseffecten van nachtwerk. Deze richtlijn richt zich op preventieve maatregelen, PMO gericht op nachtwerk en individuele begeleiding en interventies. De uitgangsvraag van de richtlijn over preventieve maatregelen wordt afgestemd met een onderzoek naar preventie ("do's en don'ts" bij nachtwerk) van het RIVM. Eind 2019 was de conceptversie van de richtlijn gereed. In januari/februari 2020 vindt een praktijktest plaats. Twee groepen bedrijfsartsen testen dan de richtlijn aan de hand van scenario's. Deze input zal samen met het referentencommentaar gebruikt worden voor eventuele aanpassing van de richtlijn. De richtlijn zal voorjaar 2020 worden aangeboden aan de autorisatiecommissie.

Rugklachten en lumbosacraal radiculair syndroom

Samen met het Coronel Instituut voor Arbeid en Gezondheid, NVVG en GAV is een gezamenlijke richtlijn over Rugklachten en lumbosacraal radiculair syndroom ontwikkeld. Deze richtlijn vervangt de NVAB-richtlijn Rugklachten uit 2006 en de verzekeringsgeneeskundige protocollen Lumbosacraal radiculair syndroom en Aspecifieke lage rugklachten. Eind 2019 was de conceptversie van de richtlijn gereed. In januari 2020 start de praktijktest voor deze richtlijn met een trainingsbijeenkomst. Vervolgens zal met een app de naleving van de richtlijn door de gebruikers (bedrijfs- en verzekeringsartsen) worden gemeten. Deze input zal samen met het referentencommentaar gebruikt worden voor eventuele aanpassing van de richtlijn. De richtlijn zal in 2020 worden aangeboden aan de autorisatiecommissie.

3.2 Inbreng factor arbeid in richtlijnen van andere zorgprofessionals

De richtlijnen van andere zorgprofessionals worden geëvalueerd op aanwezigheid van de factor arbeid alvorens bestuurlijke goedkeuring te krijgen door de Commissie Richtlijn Ontwikkeling en Wetenschap (CROW).

In 2019 zijn 2 multidisciplinaire richtlijnen bestuurlijk goedgekeurd:

- Herziene RL Q-koorts vermoeidheidssyndroom (RIVM); de CROW heeft het bestuur geadviseerd om geen bezwaar te maken tegen autorisatie
- Handeczeem (NVDV); de CROW heeft het bestuur geadviseerd om geen bezwaar te maken tegen autorisatie.

Tevens hebben bedrijfsartsen die gespecialiseerd zijn in specifieke onderwerpen/thema's zoals bewegingsapparaat, CVA en dermatologie meegedaan aan de ontwikkeling (in verschillende fases) van 29 richtlijnen/zorgstandaarden van andere zorgprofessionals:

1. Deelname Kerngroep, werkgroep, klankbordgroep, invitationaal, adhesieverklaring

- RL Lage Rugpijn, KNGF
- Niet-aangeboren Hersenletsel en Arbeidsparticipatie, Kennisinstituut FMS
- Fysieke fitheid van oncologische patiënten, VSG
- Anterieure Kniepijn bij Sporters, Kennisinstituut FMS
- RL-Alcohol, NVVP
- Invitationaal Conference project Versterken Transitiezorg: Een geleidelijke, gestructureerde en veilige transitie in de zorg voor alle jongeren die opgroeien met langdurende zorgbehoefte, Kennisinstituut FMS
- Herziening RL-Stotteren, NVLF
- Overkoepelende RL-Obesitas bij Volwassenen en Kinderen
- Leidraad Organisatie en Werkwijze Zorg voor Patiënten met Chronische Pijn, Kennisinstituut FMS

2. Commentaarfase

- Herziening RL Q-koorts Vermoeidheidssyndroom, RIVM
- RL Chronische Achilles Tendinopathie, Vereniging voor Sportgeneeskunde, VvS
- NHG-Standaard Schouderklachten, NHG
- RL Constitutioneel Eczeem, Nederlandse Vereniging voor dermatologie en venerologie, NVDV
- RL Artrose Heup-Knie, Kennisinstituut FMS
- Herziening Landelijke RL Prikaccidenten, RIVM
- Osteoporose en Fractuurpreventie, Kennisinstituut FMS
- Schildklierfunctiestoornissen, Nederlandse Internisten Vereniging, NIV
- Parkinson, Kennisinstituut FMS
- NHG-Standaard dementie
- NHG-Standaard Astma
- Lumbosacraal Radiculair Syndroom (LRS), Kennisinstituut FMS
- Wijzigingen ZS SOLK & Conversiestoornissen, Akwa-GGZ

3. Knelpunten:

- Herziening NHG Standaard Hoofdpijn, NHG
- Zinnige Zorg – Lage Rugpijn, Zorginstituut NL
- Herziening NHG-Standaard de Overgang, NHG
- NHG-Standaard Pijn: beleid bij voorschrijven van opioïden bij chronische pijn, NHG
- NHG ZS Hand- en Polsklachten, Epicondylitis, Enkelbandletsel, NHG

4. Oriënterende bijeenkomst noodzaak herziening RL/ Verzoek ontwikkelen RL

- Oriënterende Bijeenkomst Ter Bespreking Noodzaak Herziening Richtlijn Chronisch Vermoeidheidssyndroom (ME/CVS), Kennisinstituut FMS
- Verzoeken om voor de ziekte fibromyalgie een multidisciplinaire richtlijn te ontwikkelen, Patiëntenvereniging voor Fibromyalgie en Samenleving (FES)

3.3 Richtlijninnovatie: Projecten Kwaliteitstafel, werkgroep Richtlijnen

Implementatie Richtlijn Depressie

Dit project heeft als doel om enerzijds de implementatie van de richtlijn depressie te bevorderen en anderzijds om een effectieve implementatiestrategie te ontwikkelen die bij meerdere richtlijnen gebruikt kan worden. Opzet van het project houdt in:

- Metingen van de richtlijn-adherentie d.m.v. prestatie indicatoren, vóór en na de training in het gebruik van de richtlijn depressie en met behulp van de mobiele app MONIQ (te vinden in de Apple App store en Google Play). De deelnemers voeren in deze app in hoe zij te werk zijn gegaan in de periode sinds de richtlijn gepubliceerd is en de resultaten laten zien in hoeverre zij volgens de richtlijn hebben gewerkt.
- Focusgroepbijeenkomsten om de knelpunten voor de implementatie van de richtlijn depressie in de praktijk in kaart te brengen. In juli hebben drie bijeenkomsten met bedrijfsartsen en verzekeringsartsen plaatsgevonden en de data zijn geanalyseerd. Er is nu goed zicht op de belemmerende en bevorderende factoren voor de implementatie van de richtlijn depressie.
- Training in het gebruik van de richtlijn depressie (incl. de e-learning van BSL). De eerste zullen begin 2020 georganiseerd worden. Tevens wordt gebruik gemaakt van de nieuwe E-learning module RL-Depressie, ontwikkeld door Feico Zwerver, verzekeringsarts en Marjolein Bastiaanssen, bedrijfsarts.

Alle onderdelen van de implementatie strategie worden geëvalueerd om op die manier een blauwdruk voor de implementatie te maken die voor meerdere richtlijnen van toepassing kan zijn.

Ontwikkeling herziening en prioritering van NVAB-richtlijnen, NVVG-richtlijnen en VG-protocollen

Het doel van dit project is het bepalen van noodzaak tot herziening van de genoemde richtlijnen en protocollen. Om dat te kunnen bepalen, moet onderzoek worden uitgevoerd dat uit twee onderdelen bestaat: 1. review van evidence en 2. onderzoek naar de context.

Allereerst werd bij de NVAB richtlijnen gekeken welke daarvan verouderd zijn (vijf of meer jaren na de publicatie van de richtlijn). In totaal zijn er 12 richtlijnen aan vervanging toe qua leeftijd. In de volgende stap werd gekeken naar de beschikbare nieuwe evidence op PubMed d.m.v. QuickScans. Hierbij werden de oorspronkelijke zoekstrategieën gebruikt uit het 'richtlijnen-herzieningsproject van 2015'. Nu zijn de zoekacties geüpdatet vanaf de publicatiedatum van de betreffende richtlijnen en er zijn gegevens verzameld over de beschikbaarheid van nieuwe evidentie voor de richtlijnen die ouder zijn dan vijf jaar. Voor de meeste verouderde richtlijnen is voldoende nieuwe evidentie gevonden met QuickScan. Waar nog onvoldoende resultaten zijn gevonden zullen ook andere databases geraadpleegd worden, zoals de Cochrane Library.

In het onderzoek naar de context zal gebruik worden gemaakt van interviews waarbij de gebruikers van de richtlijnen en protocollen gevraagd zullen worden naar hun ervaringen ermee. Daarnaast zal gekeken worden naar de gegevens uit de visitaties, mediprudentie casuïstiek van verzekeringsartsen of naar onderzoek door anderen (zoals wetenschappelijke instituten) en informatie van de voorzitters van de werk- of projectgroepen die de richtlijnen destijds hebben ontwikkeld. Het belangrijkste hierbij is na te gaan of er op het gebied van de knelpunten en andere overwegingen, belangrijke wijzigingen zijn ten opzichte van de betreffende richtlijn. Daarnaast wordt ook nog gekeken naar factoren zoals incidentie/prevalentie van een aandoening, verandering in uitgangsvragen of uitkomsten die belangrijk worden geacht, nieuwe interventies die beschikbaar gekomen zijn, verandering in belangrijke normen en waarden met betrekking tot het onderwerp, verandering in beschikbare middelen in de zorg.

Dit project vraagt tevens om een beeld van richtlijn herzieningsmethoden die toekomstbestendig zijn, zoals beschreven in het document '[Herziening van NVAB-richtlijnen](#)', een beleidsnotitie van Carel Hulshof en Teddy Oosterhuis (januari 2019).

Aangezien het onderhouden van richtlijnen kostbaar is, moet nagedacht worden over de aanpak voor herziening in de toekomst. Belangrijk is om alle veranderingen (evidentie en context) af te zetten t.o.v. de relevantie voor de aanbevelingen.

Richtlijnen als app

Sinds 2019 zijn NVAB-richtlijnen ook als app beschikbaar. Via de app kunnen de richtlijnen makkelijker geraadpleegd en doorzocht worden. De app is te gebruiken op smartphone, tablet of laptop. De eerste vier richtlijnen die zijn opgenomen in de app zijn: depressie, kanker en werk, conflicten in de werksituatie en astma/COPD. In 2020 zullen nieuwe richtlijnen worden toegevoegd.

Overleg met relevante organisaties en stakeholders

Carel Hulshof, Teddy Oosterhuis en Irena Draskovic zijn lid van GENEVER, een netwerk van Nederlandse richtlijnontwikkelaars. Zij brengen hier de factor arbeid in richtlijnen onder de aandacht. Op het Guidelines International Network (G-I-N) congres heeft Teddy Oosterhuis de opzet en resultaten van de praktijktest van de richtlijn Kanker en werk gepresenteerd, en ook het gebruik van het GRADE Evidence to Decision Framework voor de richtlijn Conflicten in de werksituatie. Dit was de eerste NVAB-richtlijn waar dit framework is gebruikt om te komen van evidence tot aanbevelingen.

Coaching en begeleiding

In het voorjaar en najaar hebben bedrijfsartsen, verzekeringsartsen en andere professionals die deel uitmaken van NVA- richtlijnprojectgroepen deelgenomen aan de cursus Evidence Based Medicine.

LEIDRADEN, WERKWIJZERS & STANDPUNTEN

3.4 Ontwikkeling leidraden en werkwijzers

Om bedrijfsartsen te ondersteunen bij hun professioneel handelen, ontwikkelt de NVAB naast evidence-based richtlijnen ook leidraden. Een NVAB-Leidraad is een procesdocument dat minder gericht is op de inhoud maar vooral omschrijft hoe bepaalde zaken kunnen worden uitgevoerd bijvoorbeeld in de vorm van een stappenplan. Dit geeft niet alleen bedrijfsartsen houvast, maar ook de partijen met wie zij samenwerken bij het inrichten van de bedrijfsgezondheidszorg.

Dit jaar zijn de volgende leidraden ontwikkeld of geactualiseerd:

Leidraad Bedrijfsarts & Privacy (herziening)

De invoering van de AVG in mei 2018 en enkele andere wijzigingen maakten dat de leidraad Bedrijfsarts en privacy uit 2011 van NVAB en OVAL aan een update toe was. De aandacht voor de privacy van de werknemer en de rol van de werkgever tijdens ziekteverzuimbegeleiding is sinds de invoering van de AVG alleen maar toegenomen.

NVAB en OVAL zijn van mening dat de privacy van de werknemer en het zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens en het medisch beroepsgeheim essentieel zijn. Naleving van wet- en regelgeving is daarbij noodzakelijk. Toch zijn er in de praktijk ook vragen. Met de aanpassing van de Leidraad Bedrijfsarts en Privacy wordt op een praktische wijze beschreven hoe bedrijfsartsen om moeten gaan met de privacygevoelige (medische) informatie. In de leidraad staan de gegevensverwerking en de rechten van de werknemers centraal. Er wordt uitgewerkt hoe de bedrijfsarts dient om te gaan met privacygevoelige informatie, in het bijzonder met medische persoonsgegevens. Daarnaast bevat de leidraad juridische achtergrondinformatie met een beknopte uitleg van de AVG.

Het standpunt van de NVAB over privacy is opgenomen in de Leidraad Bedrijfsarts en privacy.

[Lees meer](#)

Leidraad Casemanagement bij ziekteverzuimbegeleiding (herziening)

De herziene leidraad casemanagement biedt bedrijfsartsen een handreiking hoe zij, ook na het ingaan van de AVG, de samenwerking met casemanagers vorm kunnen geven. Daarbij wordt duidelijkheid geboden over wat wel en niet kan en mag in de uitwisseling van informatie binnen de bestaande juridische kaders. Door hier rekening mee te houden kunnen partijen onderling goede (werk)afspraken maken.

Dat is nodig omdat het in de dagelijkse praktijk regelmatig voorkomt dat werknemers en bedrijfsartsen tijdens een periode van ziekteverzuim te maken krijgen met ‘casemanagers’ die optreden als tussenpersoon tussen werkgever en bedrijfsarts. Werkgevers schakelen vaak een casemanager in met een al dan niet (para)medische achtergrond. Een bedrijfsarts die in zijn of haar werk te maken heeft met een vorm van casemanagement zal zich steeds bewust moeten zijn van mogelijke rolonduidelijkheid voor werknemers en de consequenties daarvan, met name wanneer het gaat om het prijsgeven van informatie aan de werkgever.

Het standpunt van de NVAB over casemanagement is opgenomen in de Leidraad Casemanagement bij ziekteverzuimbegeleiding.

[Lees meer](#)

Werkwijzer Second Opinion

Iedere werknemer heeft het recht om een second opinion aan te vragen als hij twijfelt over het advies van zijn bedrijfsarts. Om de second opinion goed te laten verlopen, is het van belang dat de procedures duidelijk zijn voor alle betrokkenen. Daarom ontwikkelde de NVAB het ‘10 stappenplan Second Opinion’. Deze werkwijzer ondersteunt bij het aanvragen en uitvoeren van een second opinion.

[Lees meer](#)

ACADEMISERING

3.5 Activiteiten bijzonder hoogleraar NVAB – bedrijfsarts Carel Hulshof

De activiteiten als bijzonder hoogleraar werden ook in 2019 gecombineerd met het fungeren als waarnemend afdelingshoofd van het Coronel Instituut voor Arbeid en Gezondheid. Daarbij is veel tijd besteed aan de naderende fusie van het Coronel Instituut met de afdeling Sociale Geneeskunde van Amsterdam UMC, locatie AMC en de afdeling Sociale Geneeskunde Amsterdam UMC, locatie VUmc tot een afdeling ‘Public and Occupational Health’. Dat zal in 2020 zijn beslag krijgen en zal tevens het

begin zijn van het emeritaat/pensioen van Carel Hulshof in mei 2020. Op korte termijn kan dan ook de benoeming van zijn opvolger als bijzonder hoogleraar verwacht worden.

De **onderzoeks**activiteiten hebben zich in het jaar 2019 onder andere gericht op onderzoek naar de mogelijkheden, belemmerende en bevorderende factoren voor het inzetten van PMO. Daartoe werd een cohortonderzoek onder 130 bedrijfsartsen voortgezet en werd deelgenomen aan een onderzoek naar het ontwikkelen en inzetten van een PMO voor verpleegkundigen in ziekenhuizen. Dit laatste onderzoek wordt in samenwerking tussen Coronel Instituut, NVAB en Trimbosinstituut uitgevoerd. In het samen met UMCG Groningen en VUmc uitgevoerde onderzoeksprogramma 'de werkende centraal' wordt nagegaan hoe aandacht voor de invloed van persoonlijke factoren (zoals percepties, cognitie en motivatie) van de werkende zelf een rol kunnen spelen bij de begeleiding door de bedrijfs- en verzekeringsarts. In opdracht van WHO en ILO worden in een consortium van Nederlandse, Finse, Italiaanse en Australische onderzoekers een tweetal systematische reviews over de wereldwijde ziektelast van beroepsgebonden bewegingsapparaataandoeningen door ergonomische risicofactoren uitgewerkt. Het protocol werd gepubliceerd. Met het oog op de sterke stijging van het aantal mensen met huidkanker is er nieuw promotieonderzoek opgezet naar de effecten van zonlicht en uv-straling op de huid van werknemers die veel buitenwerk verrichten, zoals in de bouw. Daarnaast zijn in 2019, mede met hulp van een Italiaanse subsidie, de activiteiten van Cochrane Work bij het maken van systematische reviews op ons vakgebied bij het Coronel Instituut ondergebracht. Na de start van het emeritaat zal, ook in overleg en afstemming met de nieuwe bijzonder hoogleraar, de begeleiding van een aantal promovendi die reeds in een promotietraject zitten, voortgezet worden.

De **onderwijs**activiteiten voor bachelor- en masterstudenten geneeskunde en medische informatiekunde en voor de beroepsopleiding van bedrijfsartsen en huisartsen waren ook in 2019 vooral gericht op het thema arbeid en gezondheid. In de beroepsopleiding voor bedrijfsartsen is onder andere onderwijs gegeven over richtlijnen en over de mogelijkheden voor wetenschappelijk onderzoek.

Op het gebied van **maatschappelijke representatie** en de **promotie van het vakgebied** werden verschillende activiteiten uitgevoerd zoals het associate editorschap van het Scandinavian Journal of Work, Environment, and Health; het lidmaatschap van de advies- en expertgroep Leidraad voor Kwaliteitsstandaarden, Zorginstituut Nederland; het lidmaatschap van de Commissie Werk Gezondheid van het Nationaal Preventie Programma Alles is Gezondheid; het lidmaatschap van de werkgroep richtlijnen van de door het Ministerie van SZW ingestelde Kwaliteitstafel; het voorzitterschap van de Onderwijscommissie Bedrijfsgeneeskunde van de NSPOH; en het vicevoorzitterschap van het bestuur van het KCVG-bestuur. Er zijn onder meer voordrachten gehouden bij de Amsterdam Public Health research institute meeting (22 januari); het Inaugural symposium of the Amsterdam Satellite of Cochrane Work symposium op 6 september en op de najaars-ALV van de NVAB. In 2019 werd vijf maal aan een promotiecommissie en de oppositie bij een promotie deelgenomen.

Per 1 mei 2020 zal Carel Hulshof als bijzonder hoogleraar vanuit de NVAB zijn taken overdragen aan zijn opvolger en met emeritaat gaan. Op 14 mei zal voor de NVAB een afscheidsrede worden uitgesproken tijdens de BG-Dagen. Het officiële academische afscheid zal in het najaar volgen.

Publicaties in 2019:

Los FS, de Boer AGEM, van der Molen HF, Hulshof CTJ. The Implementation of Workers' Health Surveillance by Occupational Physicians: A Survey Study. *J Occup Environ Med*. 2019 Oct 15. doi: 10.1097/JOM.0000000000001740. [Epub ahead of print]

Schakel W, Bode C, van de Ven PM, van der Aa HPA, Hulshof CTJ, van Rens GHMB, van Nispen RMA. Understanding fatigue in adults with visual impairment: A path analysis study of sociodemographic, psychological and health-related factors. *PLoS One*. 2019 Oct 25;14(10):e0224340.

de Wit M, Wind H, Snippen NC, Sluiter JK, Hulshof CTJ, Frings-Dresen MHW. Physicians' Perspectives on Person-Related Factors Associated With Work Participation and Methods Used to Obtain Information About These Factors. *J Occup Environ Med*. 2019 Jun;61(6):499-504. doi: 10.1097/JOM.0000000000001596.PMID: 31167222

Los FS, Hulshof CTJ, Sluiter JK. The view and policy of management of occupational health services on the performance of workers' health surveillance: a qualitative exploration. *BMC Health Services Research* (2019) 19:473 <https://doi.org/10.1186/s12913-019-4296-6>

De Wit M, Wind H, Hulshof CTJ, de Boer AGEM. Obtaining person-related information from employees with chronic health problems: a focus group study. *Int Arch Occup Environ Health* 2019; Kox RJ, Hoving JL, Verbeek JH, Schouten MJE, Hulshof CTJ, Wind H, Frings-Dresen MHW. Assessment of prognosis by physicians involved in work disability evaluation: A qualitative study. *PLoS One*. 2019 Feb 8;14(2):e0212276. doi: 10.1371/journal.pone.0212276. eCollection 2019.

Hulshof CTJ, Colosio C, Daams JG, Ivanov ID, Prakash KC, Kuijjer PPFM, Leppink N, Mandic-Rajcevic S, Masci F, van der Molen HF, Neupane S, Nygård CH, Oakman J, Pega F, Proper K, Prüss-Üstün AM, Ujita Y, Frings-Dresen MHW. WHO/ILO work-related burden of disease and injury: Protocol for systematic reviews of exposure to occupational ergonomic risk factors and of the effect of exposure to occupational ergonomic risk factors on osteoarthritis of hip or knee and selected other musculoskeletal diseases. *Environ Int* 2019;125:554-66. doi: 10.1016/j.envint.2018.09.053.

Van der Molen HF, Hulshof CT, Kuijjer PPF. How to improve the assessment of the impact of occupational diseases at a national level? The Netherlands as an example. *Occup Environ Med* 2019;76:30-32.

Oosterhuis T, Hulshof C. Using experiences of occupational physicians in pre-implementation of the guideline Cancer and Work. *Abstract G-I-N & JBI Conference 'Trustworthy evidence for questions that matter. The value of guidelines in the 21st century healthcare'*. Adelaide, 29 Oct-2 Nov 2019.

Hoving J, Verbeek J, Schaafsma F, Kok R, Hulshof C. Arbeidsparticipatie gebaat bij evidence-based werken. *Medisch Contact* 2019;74 (49):29-31.

OPLEIDING & ONDERWIJS

3.6 Onderwijs

Implementatie Landelijk Opleidingsplan

In maart 2017 werd het door de NVAB ontwikkelde Landelijk Opleidingsplan (LOP) voor de opleiding tot bedrijfsarts door het College Geneeskundig Specialismen goedgekeurd.

In de jaren daarna is veel energie gestoken in de implementatie van het LOP, allereerst door een werkgroep, waarin alle stakeholders (opleidingsinstituten, opleidingsinstellingen, praktijkopleiders, aios en NVAB) participeerden en vanaf mei 2018 door de meer permanente Commissie Opleiding & Onderwijs (COO).

Belangrijke onderwerpen in 2019 waren:

- monitoring van de voortgang van het implementatie van het LOP bij de instellingen en instituten;
- voorbereiding van een werkconferentie (in februari 2020), waarin een tussentijdse evaluatie van het LOP en toetsboek op de agenda staan;
- de invoering van een nieuwe procedure rond de afgifte van een eindverklaring aan praktijkopleiders-in-opleiding;
- afstemming met de KNMG en met de instituten en instellingen over ‘bekwaam verklaren’;
- afstemming met het College Geneeskundig Specialismen en de Registratiecommissie Geneeskundig specialisten (RGS), ter voorbereiding van de invoering van de kwaliteitszorg voor de opleiding (conform KOERS en Kwaliteitskader).

Toetsboek

Het is van belang dat de toetsing en beoordeling van aiossen in de praktijk eenduidig plaatsvindt. Praktijkopleiders en aiossen hebben geregeld aangegeven behoefte te hebben aan duidelijker criteria hiervoor. Om hieraan tegemoet te komen is in 2018 en 2019, onder regie van de NVAB, samen met de NSPOH en de SGBO, gewerkt aan een toetsboek, waarin de toetscriteria per Kritische Beroepsactiviteit worden geëxpliciteerd. Het toetsboek is in juni 2019 in haar definitieve vorm beschikbaar gesteld aan aiossen en praktijkopleiders.

Kwaliteit van de opleiding tot bedrijfsarts

In de periode 2015-2017 is het project ‘Kwaliteitsborging van opleidingen tot sociaal geneeskundige’ (KOERS) uitgevoerd in opdracht van de drie wetenschappelijke verenigingen KAMG, NVVG en NVAB. Er werd een cyclisch systeem van monitoring van de kwaliteit van de opleiding ontwikkeld, dat – op basis van een pilot – geschikt werd bevonden voor het monitoren van de kwaliteit van de sociaal geneeskundige opleidingen.

Het Kwaliteitskader, dat het instrumentarium biedt om de cyclische evaluatie uit te voeren, heeft een plek gekregen in het Integrale Kaderbesluit, dat vanaf 1 januari 2020 in werking zal treden. Zo is het hebben van een sluitende kwaliteitscyclus een van de eisen geworden voor erkenning door de RGS. Elke opleidingsorganisatie rapporteert dan elke twee jaar de uitkomst van de eigen kwaliteitscyclus aan de RGS.

De drie sociaalgeneeskundige wetenschappelijke verenigingen, verenigd in het Coördinatieteam KOERS, hebben met de RGS in 2019 het beleid rond de invoering van het kwaliteitssysteem afgestemd.

3.7 Visitatie

In 2019 zijn in totaal 132 bedrijfsartsen gevisiteerd.

In de periode 2014-2016 is het visitatiemodel van de NVAB herijkt en vernieuwd door de Commissie Visitatie Bedrijfsartsen (CVB). In het nieuwe visitatiemodel staat reflectie op de eigen beroepsuitoefening centraal.

Visitatie 2.0 is formeel met ingang van 1 januari 2018 in werking getreden. In 2018 en 2019 heeft de CVB actief gemonitord hoe de nieuwe manier van visiteren beviel. Verheugend was dat het nieuwe instrument de casebeschrijving door de gevisiteerden positief werd begroet. De visitatoren konden vaststellen dat gevisiteerden over het algemeen goed in staat waren om m.b.v. dit instrument te reflecteren op het eigen professioneel handelen. De evaluatiecijfers van visitatie vertonen in de loop der jaren een stijgende lijn; bedrijfsartsen waarderen de visitatie 2.0 nu gemiddeld met een 7,1.

In 2019 kwam de visitatie weer in rustiger vaarwater. De aandacht verschoof naar het actualiseren van de visitatie-instrumenten, die al sinds de start worden gebruikt, zoals de Vragenlijst Professioneel Functioneren. Ook verzorgde het kwaliteitsbureau tijdens de BG-dagen weer een goed gewaardeerde workshop over visitatie 2.0.

Daarnaast vroeg ook de voorbereiding van het integrale Kaderbesluit, dat per 1-1-2020 in werking zal treden, de nodige aandacht. De CVB heeft zich o.a. gebogen over de vragen:

- Hoe wordt de nieuwe herregistratie-eis 'Jaarlijkse zelfevaluatie' vormgegeven in visitatie?
- Wat betekent de komst van het model "Evaluatie Individueel Functioneren (EIF) van de NVVG/KAMG voor onze visitatie?
- Welk beleid wordt gevolgd rond de visitatie van specialisten met een dubbele registratie (als bedrijfsarts en verzekeringsarts)?

Tenslotte is de CVB ook geconsulteerd over de toekomstige inrichting van de Intercollegiale toetsing (ICT).

3.8 Herregistratie

Op 1 januari 2016 trad het nieuwe Besluit Herregistratie Specialisten van het College Geneeskundige Specialismen (CGS) in werking. Doel van de nieuwe regelgeving en werkwijze is harmonisatie van de regelgeving rond sociaal geneeskundigen met de overige geneeskundige specialismen uit cluster 1 (huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde, artsen voor verstandelijk gehandicapten) en cluster 2 (medisch specialisten). Per 1-1-2020 is het integrale Kaderbesluit van kracht geworden voor alle drie de clusters.

Deze herziening ging tevens gepaard met een nieuwe rolverdeling tussen CGS, RGS en de wetenschappelijke vereniging. De wetenschappelijke vereniging is voortaan verantwoordelijk voor het accrediteren van de deskundigheidsbevordering (waaronder ICT, ODB en visitatie vallen). De Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten (RGS) blijft verantwoordelijk voor toetsing op naleving van de regels.

Overige deskundigheidsbevordering (ODB)

In het voorjaar van 2017 heeft de NVAB vastgesteld welke ODB-activiteiten geaccrediteerd zijn. In [2018 is deze regelgeving geactualiseerd](#).

Intercollegiale toetsing (ICT)

Voor ICT zijn, op verzoek van de drie sociaal geneeskundige verenigingen, de beleidsregels zoals eerder door de RGS vastgesteld, van kracht gebleven tot nader order.

In voorjaar van 2019 is de NVAB gestart met het inventariseren van de bestaande ICT-groepen.

Tevens is gecheckt of deze groepen voldoen aan de beleidsregels.

Hierna is in het najaar aan alle groepen een registratie/accreditatienummer toegekend. Er zijn tot eind 2019 ca. 285 ICT-groepen geaccrediteerd.

SAMENWERKING

3.9 Arbocuratieve samenwerking (ACS)

Met subsidie van SZW is door het Kwaliteitsbureau in 2019 het project om arbocuratieve samenwerking te verbeteren voortgezet. Het project heeft als doel het bevorderen van de arbocuratieve samenwerking door de ontwikkeling en implementatie van instrumenten (anders dan evidence-based richtlijnen) voor het handelen van zorgprofessionals. Het project zal nog lopen tot eind 2020.

Bevorderen samenwerking met huisartsen

- Samenwerkingsafspraken zijn in NHG (zorg)standaarden opgenomen bij angina pectoris, astma en diabetes, die later gepubliceerd gaan worden.
- Teksten op Thuisarts.nl
De bestaande teksten zijn nagekeken op volledigheid en aangevuld. Ook is informatie over de bedrijfsarts in het algemeen opgesteld voor Thuisarts:
 - Begeleiding van de bedrijfsarts – [Lees meer](#)
 - Ik ben ziek. Hoe zit het met contact met de bedrijfsarts? – [Lees meer](#)
- Bereikbaarheid van bedrijfsartsen via Zorgdomein
Er is veel communicatiemateriaal gemaakt om bedrijfsartsen te stimuleren zich aan te melden, inclusief hun werkgevers, zodat we vindbaar zijn voor curatieve collega's zoals: flyers, [filmpjes](#), presentaties op de BG-dagen, nieuwsbrieven enzovoort. – [Lees meer](#)
Om bedrijfsartsen op een andere manier aan te laten melden is ook de verwijfsfunctie ingeregeld voor bedrijfsartsen. – [Lees meer](#)
- Goede voorbeelden van samenwerking en tips zijn gepubliceerd op Arboportaal – [Lees meer](#)
- Bijdrage geleverd aan de NHG e-learning Overspanning en Burnout over samenwerking met de bedrijfsarts
- Gezamenlijke nascholing ontwikkeld met POH's GGZ, huisartsen en bedrijfsartsen over Overspanning en Burnout.

Bevorderen samenwerking medisch specialisten op het gebied van longziekten, kanker en werk, psychische klachten en infectieziekten.

- We hebben op vele manieren gecommuniceerd over beroepsgebonden longziekten. Er is een (gratis) e-learning signaleren van beroepslongziekten ontwikkeld ([lees meer](#)), een website (www.werklongencheck.nl) en bijdrage aan de bedrijfsgeneeskundige dagen 2019 geleverd.
- Er zijn pilots gestart voor multidisciplinaire samenwerking tussen longartsen en bedrijfsartsen.
- Er is een Cirkel Werk en Kanker ontwikkeld om bestaande kennis te ontsluiten – [Lees meer](#)
- Er is een zogenaamde blended learning ontwikkeld voor POHGGZ om deze bekender te maken met werk.

- Er is input geleverd aan regionale netwerken en keuze hulpen bij psychische klachten en samen met 113 een triage instrument suïcide ontwikkeld – [Lees meer](#)
- De NVAB heeft input geleverd aan het ontwikkelen van een E-learning van lyme bedrijfs- en verzekeringsartsen.

Met de specialisten zijn contacten om de samenwerking te verbeteren op het gebied van longziekten, kanker en werk, psychische klachten en infectieziekten.

Betreffende de longziekten hebben wij ook met de leden gecommuniceerd in de nieuwsbrieven over de pilots en is een workshop gegeven door de LAN op de BG-dagen. Voor de andere onderwerpen: kanker en werk, psychische klachten en infectieziekten zijn allerlei contacten met de medische specialisten en hun organisaties om nadere samenwerking te onderzoeken.

De subsidie voor het traject loopt tot juli 2019 en er zal een verzoek gedaan worden om dit verder te verlengen.

3.10 Landelijke Pool Bedrijfsartsen Second Opinion

Twee jaar geleden ging de Landelijke Pool Bedrijfsartsen Second Opinion (LPBSO) van start.

Werknemers kunnen daar een second opinion aanvragen als zij het niet eens zijn met het oordeel van hun eerste bedrijfsarts. De landelijke pool bedrijfsartsen second opinion (LPBSO) is een samenwerkingsverband tussen OVAL, KoM en ZFB. De leden van deze drie organisaties vormen een grote groep van arbodiensten en zelfstandig werkende bedrijfsartsen. De NVAB ondersteunt de LPBSO. Met deze landelijke pool is een centraal punt ingericht voor het uitvoeren van second opinions voor de miljoenen werknemers van organisaties die klant zijn bij één van de deelnemende arbodiensten of bedrijfsartsen.

De LPBSO heeft beperkte informatie beschikbaar over de mate waarin en de reden waarom werknemers een second opinion aanvragen. De mogelijkheid van een second opinion is in 2019 'bescheiden gebruikt'. Op basis van een uitvraag onder de artsen in de pool blijkt dat 'communicatie en bejegening regelmatig een rol spelen bij de ontvangen casussen'.

[Lees meer](#)

Afkortingen

AC	Autorisatiecommissie
ACOEM	American College of Occupational and Environmental Medicine
ACS	Arbocuratieve samenwerking
AD	Algemeen Dagblad
aios	Arts in opleiding tot specialist
Akwa-GGZ	alliantie kwaliteit in de geestelijke gezondheidszorg
ALV	Algemene Ledenvergadering
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BA&O	Beroepsvereniging voor A&O-deskundigen
BASW	Bedrijfsartsen Sociale Werkvoorziening
BAZ	Bedrijfsartsen in de Zorg
BACO	Bedrijfsartsconsulenten Oncologie
BG	bedrijfsgeneeskundig
CA	Commissie Accreditatie
CBE	Commissie Beroepsuitoefening en Ethiek
CBZ	Commissie toekenning van de Burger-/Zielhuispenning
CGS	College Geneeskundige Specialismen
CIB	Commissie Internationale Betrekkingen
CNN	Commissie Nascholing NVAB
COO	Commissie Opleiding en Onderwijs
COPD	Chronic Obstructive Pulmonary Disease
CROW	Commissie Richtlijnontwikkeling en Wetenschap
CVA	Cerebro Vasculair Accident
CVB	Commissie Visitatie Bedrijfsartsen
CWR	Commissie Wet- en Regelgeving
CVS	Chronisch vermoeidheidssyndroom
EIF	Evaluatie Individueel Functioneren
ESMD	Elektronisch Sociaal Medisch Dossier
FAC	Financiële Adviescommissie
FD	Financieele Dagblad
FES	Patiëntenvereniging voor Fibromyalgie en Samenleving
FMS	Federatie Medisch Specialisten
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
GAV	Nederlandse Vereniging van Geneeskundig Adviseurs in particuliere Verzekeringszaken
GIN	Guidelines International Network
GRADE	Graderen van evidence
GGZ	geestelijke gezondheidszorg
ICF	Internationale classificatie van het menselijke functioneren
ICOH	International Commission on Occupational Health
ICT	Intercollegiale Toetsing
ILO	International Labour Organization
IOMSC	The International Occupational Medicine Society Collaborative
KAMG	Koepel Artsen Maatschappij en Gezondheid
KBN	Kwaliteitsbureau NVAB
KCVG	Kenniscentrum Verzekeringsgeneeskunde
KNGF	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie
KNMG	Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst
KOERS	Kwaliteitsvisie Opleidingen en Raamplan Sociale geneeskunde
KoM	Kwaliteit op Maat (Netwerkvereniging)
LAN	LongAlliantie Nederland
LOB Pol	Bedrijfsartsen Landelijke Overleggroep Bedrijfsartsen Politie

LOP	Landelijk opleidingsplan
LPBSO	Landelijke Pool Bedrijfsartsen Second Opinion
LRS	Lumbosacraal Radiculair Syndroom
LUMC	Leids universitair medisch centrum
MAPA	Maatschappelijk Programma Arbeidsomstandigheden
ME	Myalgische Encephalomyelitis
NAH	Niet aangeboren hersenletsel
NCvB	Nederlands Centrum voor Beroepsziekten
NHG	Nederlands Huisartsen Genootschap
NIV	Nederlandse internistenvereniging
Nivel	Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg
NPO	Nederlandse Publieke Omroep
NVAB	Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde
NSPOH	Netherlands School of Public and Occupational Health
NVALT	Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose
NVDV	Nederlandse vereniging voor dermatologie en venereologie
NVLF	Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie
NVvA	Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen
NVVG	Nederlandse Vereniging voor Verzekeringsgeneeskunde
NVVK	Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde
NVVP	Nederlandse vereniging voor psychiatrie
ODB	Overige deskundigheidsbevordering
OVAL	Brancheorganisatie van arbodiensten, interventiebedrijven, etc.
POH	Praktijkondersteuner Huisartsenzorg
PMO	Preventief Medisch Onderzoek
R&Z	Ravestein & Zwart
RGS	Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten
RI&E	Risico-Inventarisatie en Evaluatie
RIV-toets	Re-Integratie Verslag toets
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
RL	richtlijn
RvA	Raad van Advies
SBBV	Stichting tot bevordering der Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde
SES	sociaal-economische status
SGBO	Sociaalgeneeskundige beroepsopleidingen
SOLK	Somatisch Onvoldoende verklaarde Lichamelijke Klachten
STECR	Stichting Expertisecentrum Reintegratie
SZW	Sociale zaken & Werkgelegenheid (ministerie van)
TBV	Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde
UMC	Universitair medisch centrum
VG	Verzekeringsgeneeskundige
VSG	Vereniging voor Sportgeneeskunde
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ministerie van)
WHO	World Health Organization
WIZA	Werkgroep Infectieziekten en arbeid
ZFB	Vereniging van Zelfstandige en Freelance Bedrijfsartsen
ZonMw	De Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
ZS	Zorgstandaard